

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 Фінансові інструменти: визнання та оцінка

1 [Вилучено]

Сфера застосування

2 Цей Стандарт має застосовуватися всіма суб'єктами господарювання до всіх фінансових інструментів, що входять до сфери застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», якщо і в тій мірі, в якій:

- а) МСФЗ 9 дозволяє застосовувати вимоги цього стандарту до обліку хеджування; та
- б) фінансовий інструмент є частиною відносин хеджування, які відповідають умовам обліку хеджування відповідно до цього Стандарту.

2A-7 [Вилучено]

Визначення

8 Терміни, визначені в МСФЗ 13, МСФЗ 9 та МСБО 32, застосовуються в цьому Стандарті в значенні, визначеному в Додатку А до МСФЗ 13, Додатку А до МСФЗ 9 та пункту 11 МСБО 32. МСФЗ 13, МСФЗ 9 та МСБО 32 визначають такі терміни:

- амортизаційна собівартість фінансового активу або фінансового зобов'язання
- припинення визнання
- похідний інструмент;
- метод ефективного відсотка
- ефективна ставка відсотка
- інструмент власного капіталу
- справедлива вартість
- фінансовий актив
- фінансовий інструмент;
- фінансове зобов'язання;

та надає керівництво щодо застосування цих визначень.

9 Терміни, використовувані в цьому Стандарті, мають таке значення:

Визначення, пов'язані з обліком хеджування

Тверде зобов'язання це угода, яка має обов'язкову силу, про обмін визначеної кількості ресурсів за встановленою ціною на конкретну майбутню дату (чи дати).

Прогнозована операція - це неоформлена зобов'язанням (угодою) одою, але передбачувана майбутня операція.

Інструмент хеджування - це призначений похідний або (лише для хеджування ризику змін курсів обміну іноземних валют) призначений непохідний фінансовий актив або непохідне фінансове зобов'язання, справедлива вартість якого (або грошові потоки від якого), за очікуванням, згортатимуться зі змінами справедливої вартості призначеного об'єкта хеджування або грошових потоків від нього (пункти 72-77 та пункти К398-К3101 Додатка А конкретизують визначення інструмента хеджування).

Об'єкт хеджування - це актив, зобов'язання, тверде зобов'язання, високо ймовірна прогнозована операція або чиста інвестиція в закордонну господарську одиницю, що а) піддає суб'єкт господарювання ризикові змін справедливої вартості або майбутніх грошових потоків; б) визначається як хеджування (пункти 78-84 та пункти К398-К3101 Додатка А конкретизують визначення об'єктів хеджування).

Ефективність хеджування - це ступінь, до якого зміни справедливої вартості або грошових коштів від об'єкта хеджування, що їх можна віднести до хеджування ризику, згортаються внаслідок змін справедливої вартості або грошових потоків інструмента хеджування (див. Додаток А, пункти К3105 - К3113А).

10-70 [Вилучено]

Хеджування

- 71 Якщо суб'єкт господарювання застосовує МСФЗ 9 і не обрав, згідно своєї облікової політики, продовжувати застосовувати вимоги щодо обліку хеджування згідно цього стандарту (див. пункт 7.2.21 МСФЗ 9) він застосовує вимоги щодо обліку хеджування у статті 6 МСФЗ 9. Однак для хеджування справедливої вартості процентної ставки частини портфеля фінансових активів або фінансових зобов'язань суб'єкт господарювання може, відповідно до пункту 6.1.3 МСФЗ 9, застосовувати вимоги до обліку хеджування у цьому Стандарті замість вимог МСФЗ 9. У цьому випадку суб'єкт господарювання також повинен застосовувати спеціальні вимоги до обліку для хеджування справедливої вартості вразливості до процентного ризику (див. пункти 81А, 89А та АЕ114–АЕ132).

Інструменти хеджування

Кваліфіковані інструменти

- 72 Цей Стандарт не обмежує обставини, за яких похідний інструмент може бути призначений як інструмент хеджування (якщо виконуються умови пункту 88), за винятком певних проданих опціонів (див. пункт К394 Додатка А). Проте непохідний фінансовий актив або непохідне фінансове зобов'язання можна призначати інструментами хеджування тільки для хеджування валютного ризику.
- 73 З метою обліку хеджування лише ті інструменти, які стосуються зовнішньої для суб'єкта господарювання, що звітує, сторони (тобто зовнішньої для групи або окремого суб'єкта господарювання, які звітують), можуть призначатися інструментами хеджування. Хоч окремі суб'єкти господарювання в межах консолідованої групи (чи підрозділи в межах суб'єкта господарювання) можуть здійснювати операції хеджування з іншими суб'єктами господарювання в межах групи (чи підрозділами в межах суб'єкта господарювання), будь-які такі внутрішньогрупові операції виключаються при консолідації. Отже, такі операції хеджування не кваліфікуються для обліку хеджування в консолідованих фінансових звітах групи. Проте їх можна кваліфікувати для обліку хеджування в індивідуальних чи окремих фінансових звітах окремих суб'єктів господарювання в межах звітності групи чи сегмента, за умови, що вони є зовнішніми для окремого суб'єкта господарювання, про які надається звітність.

Призначення інструментів хеджування

- 74 Як правило, існує одна оцінка справедливої вартості для інструмента хеджування в його сукупності, а чинники, які спричиняють зміни справедливої вартості, взаємозалежні. Отже, відносини хеджування зазначаються суб'єктом господарювання для інструмента хеджування в його сукупності. Дозволеними винятками є лише:
- а) відокремлення внутрішньої вартості та вартості контракту на опціон у часі й призначення інструментом хеджування тільки зміни внутрішньої вартості опціону (а також вилучення зміни його вартості у часі);
 - б) відокремлення відсоткового елемента та ціни «спот» за форвардним контрактом.
- Ці винятки дозволяються, оскільки внутрішню вартість опціону та премію за форвардним контрактом, як правило, можна оцінювати окремо. Стратегію динамічного хеджування, яка оцінює як внутрішню вартість, так і вартість контракту на опціон у часі, можна кваліфікувати для обліку хеджування.
- 75 Частку всього інструмента хеджування, таку як 50% умовної суми, можна призначити інструментом хеджування у відносинах хеджування. Проте відносини хеджування не можна призначати тільки для частини часу, протягом якого інструмент хеджування перебуває в обігу.
- 76 Один інструмент хеджування можна призначати як хеджування більше одного типу ризиків за умови, що: а) можна чітко ідентифікувати хеджування ризиків, б) можна продемонструвати ефективність хеджування та в) можна гарантувати, що є конкретне призначення інструмента хеджування та різних позицій ризику.

- 77 Два або кілька похідних інструментів або їх частки (або у випадку хеджування валютного ризику, два або кілька непохідних інструментів або їхні частки, або поєднання похідних інструментів та непохідних інструментів або їхніх часток), можна розглядати у поєднанні та спільно призначати інструментом хеджування, включаючи випадки, коли ризик, що виникає (ризик, що виникають) від деяких похідних інструментів, згортається (згортаються) з ризиками, що виникають від інших інструментів. Проте фіксований коридор процентної ставки або інший похідний інструмент, який поєднує проданий опціон та придбаний опціон, не кваліфікується як інструмент хеджування, якщо він фактично є проданим опціоном на нетто-основі (за яким отримують премію на нетто-основі). Подібно до цього, два або кілька інструментів (або їхні частки) можна призначати інструментом хеджування, тільки якщо жодний з них не є проданим опціоном або проданим опціоном на нетто-основі.

Об'єкти хеджування

Кваліфіковані статті

- 78 Об'єкт хеджування може бути визнаним активом чи зобов'язанням, невизнаним твердим зобов'язанням, високо ймовірною прогнозованою операцією або чистою інвестицією в закордонну господарську одиницю. Об'єкт хеджування може бути а) одним активом, зобов'язанням, твердим зобов'язанням, високо ймовірною прогнозованою операцією або чистою інвестицією в закордонну господарську одиницю; б) групою активів, зобов'язань, твердих угод, високо ймовірних прогнозованих операцій або чистих інвестицій у закордонну господарську одиницю з подібними характеристиками ризику або в) частиною портфеля фінансових активів або фінансових зобов'язань, які спільно доступні ризикові, що хеджується (при портфельному хеджуванні лише процентного ризику).
- 79 [Видалено]
- 80 З метою обліку хеджування лише активи, зобов'язання, тверді зобов'язання або високоймовірні прогнозовані операції, які пов'язані зі стороною, зовнішньою для суб'єкта господарювання, можна призначати об'єктами хеджування. Звідси випливає, що облік хеджування можна застосовувати до операцій між суб'єктами господарювання в тій самій групі лише в індивідуальних чи окремих фінансових звітах цих суб'єктів господарювання, а не в консолідованих фінансових звітах групи, крім консолідованої фінансової звітності інвестиційного суб'єкта господарювання, як визначено у МСФЗ 10, у якій операції між інвестиційним суб'єктом господарювання та його дочірніми підприємствами, оцінювані за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, не будуть виключатися у консолідованій фінансовій звітності. Як виняток, валютний ризик внутрішньо групової монетарної статті (наприклад, кредиторська / дебіторська заборгованість між двома дочірніми підприємствами) можна кваліфікувати як об'єкт хеджування в консолідованих фінансових звітах, якщо він приводить до доступності валютного ризикові прибутків та збитків, які неповністю виключені із консолідації згідно з МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів». Згідно з МСБО 21, прибутки та збитки від курсової різниці за внутрішньо груповими монетарними статтями не повністю виключаються при консолідації, якщо внутрішньо групова монетарна стаття є предметом операції між двома суб'єктами господарювання групи, які мають різні функціональні валюти. Крім того, валютний ризик високо ймовірної прогнозованої внутрішньо групової операції можна кваліфікувати як об'єкт хеджування в консолідованих фінансових звітах за умови, що операція визначена в валюті, іншій ніж функціональна валюта суб'єкта господарювання, що здійснює операцію та валютний ризик впливатиме на консолідований прибуток або збиток.

Призначення фінансових статей об'єктами хеджування

- 81 Якщо об'єкт хеджування є фінансовим активом чи зобов'язанням, він може бути об'єктом хеджування стосовно ризиків, пов'язаних лише з частиною їх грошових потоків чи справедливої вартості (таких як один або кілька вибраних договірних грошових потоків чи їхні частини чи відсоток справедливої вартості), якщо його ефективність можна оцінити. Наприклад, частину процентного ризику, яку можна ідентифікувати та окремо оцінити, активу або зобов'язання, що приносять процентний дохід, можна призначати хеджованим ризиком (таким як безризикова ставка відсотка або базовий компонент відсоткового ризику загальної доступності відсоткового ризику хеджованого фінансового інструмента).
- 81A При хеджуванні справедливої вартості доступності відсотковому ризикові портфеля фінансових активів або фінансових зобов'язань (і тільки при такому хеджуванні) хеджовану частину можна призначати в одиницях суми валюти (наприклад, суми в доларах, євро, фунтах або південноафриканських рендах), а не як окремі активи (або зобов'язання). Хоча портфель може (з метою управління ризиками) містити активи та зобов'язання, призначена сума є сумою активів або сумою зобов'язань. Не дозволяється призначення чистої суми, яка включає активи та зобов'язання.

Суб'єкт господарювання може хеджувати частину відсоткового ризику, пов'язаного з цією призначеною сумою. Наприклад, у випадку хеджування портфеля, який містить активи, що їх можна погашати достроково, суб'єкт господарювання може хеджувати зміну справедливої вартості, яка відноситься до зміни хеджованої ставки відсотка на основі очікуваних, а не контрактних дат переоцінки. Якщо хеджована частина базується на очікуваних датах переоцінки, тоді вплив, який мають зміни хеджованої ставки відсотка на ці очікувані дати переоцінки, слід включати при визначенні зміни справедливої вартості об'єкта хеджування. Отже, якщо портфель, який складається зі статей, що підлягають достроковому погашенню, хеджується похідним інструментом, що не погашається достроково, то створюється неефективність, якщо переглядаються очікувані дати дострокового погашення статей у хеджованому портфелі, або фактичні дати дострокового погашення відрізняються від очікуваних.

Призначення нефінансових статей об'єктами хеджування

- 82 Якщо об'єкт хеджування є нефінансовим активом чи нефінансовим зобов'язанням, його слід визначати об'єктом хеджування: а) для валютних ризиків або б) в його сукупності для всіх ризиків унаслідок труднощів відокремлення та оцінювання відповідної частини змін грошових потоків або справедливої вартості, зумовлених конкретними ризиками (за винятком валютних ризиків).

Призначення груп статей об'єктами хеджування

- 83 Подібні активи або подібні зобов'язання слід об'єднувати в групи та хеджувати як групу, тільки якщо окремі активи або окремі зобов'язання в цій групі будуть спільно доступні ризику, для якого вони призначені як такі, що хеджуються. Крім того, очікуватиметься, що зміна справедливої вартості (яку можна віднести до хеджування ризику за кожним окремим об'єктом у групі), буде приблизно пропорційною загальній зміні справедливої вартості, яка відноситься до хеджування ризику об'єктів у групі.
- 84 Оскільки суб'єкт господарювання оцінює ефективність хеджування шляхом порівняння зміни справедливої вартості або грошового потоку від інструмента хеджування (чи групи подібних інструментів хеджування) та об'єкта хеджування (чи групи подібних об'єктів хеджування), то порівняння інструмента хеджування із загальною чистою позицією (наприклад, із чистою сумою всіх активів з фіксованою ставкою відсотка та зобов'язань з фіксованою ставкою відсотка, що мають подібні строки погашення), а не з конкретним об'єктом хеджування не кваліфікується для обліку хеджування.

Облік хеджування

- 85 При обліку хеджування визнається вплив згортання на прибуток або збиток від змін справедливої вартості інструмента хеджування та об'єкта хеджування.
- 86 Три типи відносин хеджування:
- а) *хеджування справедливої вартості*: хеджування вразливості до змін у справедливій вартості визнаного активу або зобов'язання, або невизнаного твердого зобов'язання, або компонента будь-якого такого об'єкта, що можуть бути віднесені на конкретний ризик і можуть вплинути на прибуток або збиток;
 - б) *хеджування грошових потоків*: хеджування вразливості до мінливості грошових потоків, що може бути віднесена на конкретний ризик, пов'язаний із визнаним активом чи зобов'язанням у цілому або його компонентом (на зразок усіх або деяких майбутніх виплат процентів за борговим зобов'язанням зі змінною ставкою) або з високоюмовірною прогнозованою операцією, і може вплинути на прибуток або збиток
 - в) *хеджування чистої інвестиції у закордонну господарську одиницю як визначено у МСБО 21.*
- 87 Хеджування валютного ризику твердого зобов'язання угоди можна обліковувати як хеджування справедливої вартості або хеджування грошового потоку.
- 88 Відносини хеджування кваліфікуються для обліку хеджування згідно з пунктами 89-102, якщо і тільки якщо виконуються всі із наведених далі умов:
- а) на початку хеджування є офіційне призначення та документація про відносини хеджування, про мету управління ризиком з боку суб'єкта господарювання та стратегію гарантій щодо хеджування. Ця документація має містити ідентифікацію

інструмента хеджування, об'єкта хеджування або операції, характер хеджування ризику та спосіб визначення суб'єктом господарювання ефективності інструмента хеджування при згортанні доступності змін справедливої вартості об'єкта хеджування або грошових потоків, що відносяться до хеджування ризику;

- б) очікується, що хеджування буде високоефективним (див. пункти К3105-К3113 Додатка А) у досягненні згортання змін справедливої вартості або грошових потоків, які відносяться до хеджування ризику, що не суперечить первісно задокументованій стратегії управління ризиком для цих конкретних відносин хеджування;
- в) при хеджуванні грошових потоків імовірність прогнозованої операції, яка є об'єктом хеджування, має бути високою і відображати доступність змін грошових потоків, які можуть зрештою впливати на прибуток або збиток;
- г) ефективність хеджування можна достовірно оцінити, тобто можна достовірно оцінити справедливую вартість або грошові потоки від об'єкта хеджування, які відносяться до хеджування ризику, та справедливую вартість інструмента хеджування;
- г) хеджування оцінюється на безперервній основі і визначається, що воно було високоефективним протягом тих фінансових звітних періодів, для яких хеджування призначалося.

Хеджування справедливої вартості

89 Якщо хеджування справедливої вартості протягом періоду відповідає умовам пункту 88, його слід обліковувати так:

- а) прибуток або збиток від переоцінки інструмента хеджування справедливої вартості (для похідного інструмента хеджування) або валютного компонента його балансової вартості, оціненої відповідно до МСБО 21 (для непохідного інструмента хеджування), слід визнавати у прибутку чи збитку;
- б) прибуток або збиток від об'єкта хеджування, які можна віднести до хеджування ризику, мають коригувати балансову вартість об'єкта хеджування і визнаватися у прибутку чи збитку. Це застосовується, якщо об'єкт хеджування оцінюють в інший спосіб за собівартістю. Визнання прибутку або збитку, які можна віднести до хеджованого ризику, застосовується у прибутку чи збитку, та застосовується, якщо об'єкт хеджування є фінансовим активом, оціненим за справедливою вартістю через інший сукупний дохід відповідно до пункту 4.1.2А МСФЗ 9.

89А При хеджуванні справедливої вартості доступності процентного ризику частини портфеля фінансових активів або фінансових зобов'язань (і лише при такому хеджуванні) вимогу пункту 89 б) можна виконати шляхом подання прибутку або збитку, що відносяться до об'єкта хеджування, або:

- а) в окремому рядку в активах протягом тих періодів переоцінки, в яких об'єкт хеджування є активом,
або
- б) в окремому рядку в активах протягом тих періодів переоцінки, в яких об'єкт хеджування є зобов'язанням.

Окремі рядки, зазначені в а) та б), слід подавати поряд із фінансовими активами або фінансовими зобов'язаннями. Суми, включені в ці рядки, слід виключити зі звіту про фінансовий стан, коли припиняється визнання активів чи зобов'язань, з якими вони пов'язані.

90 Якщо хеджуються лише окремі ризики, що відносяться до об'єкта хеджування, визнані зміни справедливої вартості об'єкта хеджування, не пов'язані з хеджуванням ризиком, визнаються, як зазначено пунктом 5.7.1 МСФЗ 9.

91 Суб'єктові господарювання слід припинити перспективно облік хеджування, визначений у пункті 89, якщо:

- а) закінчується строк дії інструмента хеджування або його продають, ліквідовують чи використовують право на нього. З цією метою заміна одного інструмента хеджування іншим чи переведення його в інший інструмент хеджування не вважається закінченням строку дії або ліквідацією, якщо такі заміни чи переведення є частиною

задокументованої стратегії суб'єкта господарювання щодо хеджування. Крім того, з цією метою не вважається, що строк дії інструмента хеджування закінчився чи що його ліквідують, якщо:

- i) внаслідок дії законів чи нормативно-правових актів або внаслідок запровадження законів чи нормативно-правових актів сторони інструмента хеджування погоджуються, що один або кілька клірингових контрагентів замінять їхнього початкового контрагента, щоб стати новим контрагентом для кожної зі сторін. У цьому контексті, кліринговий контрагент – це центральний контрагент (його іноді називають «клірингова організація» або «клірингове агентство») або суб'єкт чи суб'єкти господарювання, наприклад, кліринговий член клірингової організації або клієнт клірингового члена клірингової організації, який діє як контрагент з метою здійснення клірингу центральним контрагентом. Проте, якщо сторони інструмента хеджування замінюють своїх початкових контрагентів різними контрагентами, то цей пункт застосовується, тільки якщо кожна з цих сторін здійснює кліринг з одним і тим самим центральним контрагентом;
 - ii) інші зміни інструмента хеджування (якщо вони є) обмежуються змінами, які необхідні для здійснення такої заміни контрагента. Такі зміни обмежуються змінами, які відповідають умовам, які очікувалися б, якби кліринг інструмента хеджування з самого початку здійснювався цим кліринговим контрагентом. До цих змін належать зміни вимог до застави, прав на згортання залишків дебіторської та кредиторської заборгованості, а також накладених стягнень;
- б) хеджування більше не відповідає вимогам до обліку хеджування, наведеним у пункті 88,
- або
- в) суб'єкт господарювання анулює призначення.
- 92 Будь-яке коригування, обумовлене пунктом 89 б), балансової вартості хеджованого фінансового інструмента, до якого застосовують метод ефективного відсотка (або у випадку портфельного хеджування відсоткового ризику, коригування окремого рядку звіту про фінансовий стан, зазначеного в пункті 89А), слід амортизувати з відображенням прибутку або збитку. Амортизацію можна починати, як тільки відбувається коригування, і не пізніше припинення коригування об'єкта хеджування на зміни його справедливої вартості, які відносяться до ризику, що хеджується. Коригування базується на перерахованій ефективній ставці відсотка на дату початку амортизації. Проте, якщо у випадку хеджування справедливої вартості доступності відсотковому ризику портфеля фінансових активів або фінансових зобов'язань (та лише для такого хеджування), неможлива амортизація із застосуванням перерахованої ефективної ставки відсотка, то коригування слід амортизувати із застосуванням прямолінійного методу. Коригування слід повністю амортизувати при погашенні фінансового інструмента або, у випадку портфельного хеджування відсоткового ризику, при закінченні відповідного періоду часу переоцінки.
- 93 Якщо невизнане тверде зобов'язання призначається об'єктом хеджування, то подальша кумулятивна зміна справедливої вартості твердого зобов'язання, яка відноситься до хеджованого ризику, визнається активом або зобов'язанням із визнанням відповідного прибутку або збитку у прибутку чи збитку (див. пункт 89 б)). Зміни справедливої вартості інструмента хеджування також визнаються у прибутку чи збитку.
- 94 Якщо суб'єкт господарювання бере на себе тверде зобов'язання щодо придбання активу або бере на себе зобов'язання, які є об'єктом хеджування при хеджуванні справедливої вартості, то первісну балансову вартість активу або зобов'язання, що є наслідком виконання суб'єктом господарювання твердого зобов'язання, коригують, щоб включити кумулятивну зміну в справедливій вартості твердого зобов'язання, яке можна віднести до хеджованого ризику, визнаного в звіті про фінансовий стан.

Хеджування грошових потоків

- 95 Якщо хеджування грошових потоків відповідає протягом періоду умовам пункту 88, його слід обліковувати так:
- а) частину прибутку або збитку від інструмента хеджування, яка визначена як ефективне хеджування (див. пункт 88), слід визнавати в іншому сукупному доході;
 - б) неефективну частину прибутку або збитку від інструмента хеджування слід визнавати

- у прибутку чи збитку.**
- 96 Конкретніше хеджування грошових потоків обліковується так:
- а) окремий компонент власного капіталу, пов'язаний з об'єктом хеджування, коригується до нижчої з двох оцінок (в абсолютних величинах):
 - i) кумулятивного прибутку або збитку за інструментом хеджування з початку хеджування, та
 - ii) кумулятивної зміни справедливої вартості (теперішньої вартості) очікуваних майбутніх грошових потоків від об'єкта хеджування з початку хеджування;
 - б) решта прибутку або збитку від інструмента хеджування або його призначеного компонента (який не є ефективним хеджуванням) визнається у прибутку чи збитку; та
 - в) якщо задокументована стратегія суб'єкта господарювання щодо управління ризиком для конкретних відносин хеджування виключає оцінку ефективності хеджування конкретного компонента прибутку чи збитку або пов'язаних з ним грошових потоків від інструмента хеджування (див. пункти 74, 75 та 88 а)), то цей вилучений компонент прибутку або збитку визнається відповідно до пункту 5.7.1 МСФЗ 9.
- 97 Якщо хеджування прогнозованої операції у подальшому приводить до визнання фінансового активу або фінансового зобов'язання, то пов'язані з ними прибутки або збитки, які були визнані в іншому сукупному доході відповідно до пункту 95, слід перекласифікувати - виключити з власного капіталу і визнати як коригування внаслідок перекласифікації (див. МСБО 1 (переглянутий у 2007 році)) у прибутку чи збитку того самого періоду чи періодів, протягом яких придбаний актив або прийняте зобов'язання впливають на прибуток або збиток (наприклад, у таких періодах, в яких визнається процентний дохід або процентні витрати). Проте, якщо суб'єкт господарювання очікує, що весь або частина збитку, визнаного в іншому сукупному доході, не буде відшкодовано в одному або кількох майбутніх періодах, йому слід перекласифікувати - виключити з власного капіталу і визнати як коригування внаслідок перекласифікації у прибутку або збитку - суму, відшкодування якої не очікується.
- 98 Якщо хеджування прогнозованої операції у подальшому приводить до визнання нефінансового активу чи нефінансового зобов'язання (або якщо прогнозована операція щодо нефінансового активу чи нефінансового зобов'язання стає твердим зобов'язанням, до якої застосовується облік хеджування справедливої вартості), тоді суб'єктові господарювання слід прийняти а) або б), наведені нижче:
- а) суб'єкт господарювання перекласифікує відповідні прибутки та збитки, які були визнані в іншому сукупному доході відповідно до пункту 95, у прибуток або збиток як коригування внаслідок перекласифікації (див. МСБО 1 (переглянутий у 2007 році)) в тому самому періоді чи періодах, в яких придбаний актив або прийняте зобов'язання впливають на прибуток або збиток (наприклад, у таких періодах, в яких визнаються витрати на амортизацію чи собівартість продажів). Проте, якщо суб'єкт господарювання очікує, що весь або частина збитку, визнаного в іншому сукупному доході, не буде відшкодовано в одному або кількох періодах, йому слід перекласифікувати у прибуток або збиток суму, відшкодування якої не очікується;
 - б) суб'єкт господарювання виключає відповідні прибутки та збитки, які були визнані в іншому сукупному доході відповідно до пункту 95, та включає їх у первісну вартість або в іншу балансову вартість активу чи зобов'язання.
- 99 Суб'єктові господарювання слід прийняти а) або б) пункту 98 як свою облікову політику і застосовувати її послідовно до всіх типів хеджування, яких стосується пункт 98.
- 100 Щодо хеджування грошових потоків (окрім наведених у пунктах 97 та 98), то суми, які були визнані в іншому сукупному доході, слід визнавати у прибутку чи збитку як перекласифікацію (див. МСБО 1 (переглянутий у 2007 році)) в тому самому періоді чи періодах, протягом яких хеджована прогнозована операція впливає на прибуток або збиток (наприклад, коли відбувається прогнозований продаж).
- 101 За будь-якої з наведених далі обставин суб'єктові господарювання слід припинити перспективно облік хеджування, визначений у пунктах 95-100:
- а) закінчується строк дії інструмента хеджування або його продають, ліквідують чи використовують право на нього. У цьому випадку кумулятивний прибуток або збиток від інструмента хеджування, який залишається визнаним в іншому сукупному доході з того періоду, в якому хеджування було ефективним (див. пункт 95 а)), слід залишати окремо визнаним у власному капіталі, поки не відбудеться прогнозована операція.

Якщо операція відбувається, то застосовується пункт 97, 98 або 100. Для цілей цього підпункту заміна одного інструмента хеджування іншим чи переведення його в інший інструмент хеджування не вважається закінченням строку дії або ліквідацією, якщо такі заміни чи переведення є частиною задокументованої стратегії суб'єкта господарювання щодо хеджування. Крім того, для цілей цього підпункту, строк дії інструмента хеджування не закінчується і інструмент хеджування не ліквідується, якщо:

- i) внаслідок дії законів чи нормативно-правових актів або внаслідок запровадження законів чи нормативно-правових актів сторони інструмента хеджування погоджуються, що один або кілька клірингових контрагентів замінять їхнього початкового контрагента, щоб стати новим контрагентом для кожної зі сторін. У цьому контексті, кліринговий контрагент – це центральний контрагент (його іноді називають «клірингова організація» або «клірингове агентство») або суб'єкт чи суб'єкти господарювання, наприклад, кліринговий член клірингової організації або клієнт клірингового члена клірингової організації, який діє як контрагент з метою здійснення клірингу центральним контрагентом. Проте, якщо сторони інструмента хеджування замінюють своїх початкових контрагентів різними контрагентами, то цей пункт застосовується, тільки якщо кожна з цих сторін здійснює кліринг з одним і тим самим центральним контрагентом;
 - ii) інші зміни інструмента хеджування (якщо вони є) обмежуються змінами, які необхідні для здійснення такої заміни контрагента. Такі зміни обмежуються змінами, які відповідають умовам, які очікувалися б, якби кліринг інструмента хеджування з самого початку здійснювався цим кліринговим контрагентом. До цих змін належать зміни вимог до застави, прав на згортання залишків дебіторської та кредиторської заборгованості, а також накладених стягнень;
- б) хеджування більше не відповідає критеріям обліку хеджування, наведеним у пункті 88. У цьому випадку кумулятивний прибуток або збиток від інструмента хеджування, який залишається визнаним в іншому сукупному доході з того періоду, в якому хеджування було ефективним (див. пункт 95 а)), слід залишати окремо визнаним у власному капіталі, поки не відбудеться прогнозована операція. Якщо операція відбувається, застосовують пункт 97, 98 або 100;
- в) більше не очікується, що відбудеться прогнозована операція; в цьому випадку будь-який відповідний кумулятивний прибуток або збиток від інструмента хеджування, який залишається визнаним в іншому сукупному доході з того періоду, в якому хеджування було ефективним (див. пункт 95 а)), слід перекласифікувати - виключити з власного капіталу і визнати в прибутках чи збитках як коригування внаслідок перекласифікації. Все ще можна очікувати, що прогнозована операція, яка більше не є високо ймовірною (див. пункт 88 в)), відбудеться;
- г) суб'єкт господарювання анулює призначення. Щодо хеджування прогнозованої операції, то кумулятивний прибуток або збиток від інструмента хеджування, який залишається визнаним в іншому сукупному доході від того періоду, в якому хеджування було ефективним (див. пункт 95 а)), слід залишати окремо визнаним у власному капіталі, поки не відбудеться прогнозована операція або більше не очікуватиметься, що вона відбудеться. Коли операція відбувається, застосовується пункт 97, 98 або 100. Якщо більше не очікується, що операція відбудеться, то кумулятивний прибуток або збиток, який було визнано в іншому сукупному доході, слід перекласифікувати - виключити з власного капіталу і визнати в прибутках чи збитках як коригування внаслідок перекласифікації.

Хеджування чистої інвестиції

102 Хеджування чистих інвестицій у закордонну господарську одиницю, включаючи хеджування монетарної статті, що її обліковують як частину чистої інвестиції (див. МСБО 21), слід обліковувати так само, як хеджування грошових потоків:

- а) частину прибутку або збитку за інструментом хеджування, визначену як ефективне хеджування (див. пункт 88), слід визнавати в іншому сукупному доході;
- б) неефективну частину слід визнавати у прибутку чи збитку.

Прибуток або збиток за інструментом хеджування, пов'язані з ефективною частиною

хеджування, які були визнані в іншому сукупному доході, слід перекласифікувати - виключити з власного капіталу і визнати у прибутку чи збитку як коригування внаслідок перекласифікації (див. МСБО 1 (переглянутий у 2007 році)) відповідно до пунктів 48-49 МСБО 21 після вибуття або в період вибуття закордонної господарської одиниці.

Тимчасові винятки з застосування окремих вимог до обліку хеджування

- 102A Суб'єкт господарювання застосовує пункти 102Г–102Й та пункт 108Е до всіх відносин хеджування, на які безпосередньо вплинула реформа еталонної ставки відсотка. Ці пункти застосовуються лише до таких відносин хеджування. Відносини хеджування є такими, на які безпосередньо вплинула реформа еталонної ставки відсотка, лише в тому разі, якщо реформа призводить до виникнення невизначеності навколо:
- а) еталонної ставки відсотка (визначеної або не визначеної в договорі), яку призначено як хеджований ризик; та/або
 - б) строку або розміру визначених на основі еталонної ставки відсотка грошових потоків об'єкта хеджування чи інструмента хеджування.
- 102Б У цілях застосування пунктів 102Г–102Й термін «реформа еталонної ставки відсотка» стосується реформи еталонної ставки відсотка на всьому ринку, включно з заміною еталонної ставки відсотка на альтернативну еталонну ставку на зразок визначеної згідно з рекомендаціями, викладеними у звіті Ради з фінансової стабільності від липня 2014 року «Реформування основних еталонних ставок відсотка»¹.
- 102В Пункти 102Г–102Й визначають винятки лише з вимог, викладених у цих пунктах. Суб'єкт господарювання продовжує застосовувати до відносин хеджування, на які безпосередньо вплинула реформа еталонної ставки відсотка, всі решту вимог до обліку хеджування.

Вимога щодо високоймовірної операції для хеджування грошових потоків

- 102Г З метою застосування вимоги пункту 88(в) про те, що прогнозована операція мусить бути високоймовірною, суб'єкт господарювання припускає, що еталонна ставка відсотка, на якій ґрунтуються хеджовані грошові потоки (визначені або не визначені в договорі), внаслідок реформи еталонної ставки відсотка не змінюється.

Перекласифікація кумулятивного прибутку або збитку, визнаного в іншому сукупному доході

- 102Г З метою застосування вимоги пункту 101(в) для визначення того, чи здійснення прогнозованої операції більше не очікується, суб'єкт господарювання припускає, що еталонна ставка відсотка, на якій ґрунтуються хеджовані грошові потоки (визначені або не визначені в договорі), внаслідок реформи еталонної ставки відсотка не змінюється.

Оцінювання ефективності

- 102Д З метою застосування вимог пунктів 88(б) та К3105(а) суб'єкт господарювання припускає, що еталонна ставка відсотка, на якій ґрунтуються хеджовані грошові потоки та/або хеджований ризик (визначені або не визначені в договорі), або еталонна ставка відсотка, на якій ґрунтуються грошові потоки інструмента хеджування, внаслідок реформи еталонної ставки відсотка не змінюється.
- 102Е З метою застосування вимоги пункту 88(г) від суб'єкта господарювання не вимагається припинити відносини хеджування через те, що фактичні результати хеджування не відповідають вимогам пункту К3105(б). Для уникнення сумнівів установлюється, що суб'єкт господарювання застосовує інші умови пункту 88 включно з перспективною оцінкою згідно з пунктом 88(б) для оцінювання того, чи потрібно припинити відносини хеджування.

¹ Звіт «Реформування основних еталонних ставок відсотка» доступний за посиланням http://www.fsb.org/wp-content/uploads/r_140722.pdf.

Призначення фінансових статей об'єктами хеджування

- 102Є Крім як у разі застосування пункту 102Ж, для хеджування еталонної частки процентного ризику, не визначеної в договорі, суб'єкт господарювання застосовує вимогу пунктів 81 та К399Д (про те, що призначена частка має бути такою, що може бути ідентифікована окремо) лише на початку відносин хеджування.
- 102Ж Коли суб'єкт господарювання відповідно до своєї документації хеджування часто заново встановлює (тобто припиняє та знову починає) відносини хеджування через те, що інструмент хеджування й об'єкт хеджування часто змінюються (тобто суб'єкт господарювання застосовує динамічний процес, у якому і об'єкти хеджування, і інструменти хеджування, що використовуються для управління цим ризиком, не залишаються незмінними протягом тривалого часу), суб'єкт господарювання застосовує вимогу пунктів 81 та К399Д (про те, що призначена частка може бути ідентифікована окремо) лише тоді, коли він початково призначає об'єкт хеджування в цих відносинах хеджування. Об'єкт хеджування, який було оцінено на час його початкового призначення у відносинах хеджування, незалежно від того, чи це відбулось на початку хеджування або у подальшому, не переоцінюється в разі будь-якого наступного перепризначення в межах одних і тих самих відносин хеджування.

Кінець застосування

- 102З Суб'єкт господарювання перспективно припиняє застосовувати пункт 102Г до об'єкта хеджування при настанні більш ранньої з таких подій:
- а) коли припиняє своє існування невизначеність, породжена реформою еталонної ставки відсотка, стосовно строку та розміру грошових потоків об'єкта хеджування, визначених на основі еталонної ставки відсотка; та
 - б) коли припиняються відносини хеджування, до яких належав об'єкт хеджування.
- 102И Суб'єкт господарювання перспективно припиняє застосовувати пункт 102Г при настанні більш ранньої з таких подій:
- а) коли припиняє своє існування невизначеність, породжена реформою еталонної ставки відсотка, стосовно строку та розміру майбутніх грошових потоків об'єкта хеджування, визначених на основі еталонної ставки відсотка; та
 - б) коли весь кумулятивний прибуток або збиток, визнаний в іншому сукупному доході у зв'язку з такими припиненими відносинами хеджування, було перекласифіковано як прибуток або збиток.
- 102І Суб'єкт господарювання перспективно припиняє застосовувати пункт 102Д:
- а) до об'єкта хеджування — коли припиняє своє існування невизначеність, породжена реформою еталонної ставки відсотка, стосовно хеджованого ризику або строку та розміру грошових потоків об'єкта хеджування, визначених на основі еталонної ставки відсотка; та
 - б) до інструмента хеджування — коли припиняє своє існування невизначеність, породжена реформою еталонної ставки відсотка, стосовно строку та розміру грошових потоків інструмента хеджування, визначених на основі еталонної ставки відсотка.
- Якщо відносини хеджування, до яких належать об'єкт хеджування та інструмент хеджування, припиняються раніше дати, зазначеної в пункті 102І(а), чи дати, зазначеної в пункті 102І(б), то суб'єкт господарювання перспективно припиняє застосовувати пункт 102Д до таких відносин хеджування на дату припинення.
- 102Ї Суб'єкт господарювання перспективно припиняє застосовувати пункт 102Е до відносин хеджування при настанні більш ранньої з таких подій:
- а) коли припиняє своє існування невизначеність, породжена реформою еталонної ставки відсотка, стосовно хеджованого ризику й строку та розміру грошових потоків об'єкта хеджування й інструмента хеджування, визначених на основі еталонної ставки відсотка; та
 - б) коли припиняються відносини хеджування, до яких застосовується виняток.
- 102Й Під час призначення групи об'єктів об'єктом хеджування або поєднання фінансових інструментів інструментом хеджування суб'єкт господарювання перспективно припиняє застосовувати пункти 102Г–102Е до окремого об'єкта чи фінансового інструмента відповідно до пунктів 102З, 102И, 102І або 102Ї, наскільки це доречно, коли припиняє своє існування невизначеність, породжена реформою еталонної ставки відсотка, стосовно хеджованого ризику та/або строку та розміру грошових потоків такого об'єкта чи фінансового інструмента, визначених на основі еталонної ставки відсотка.

- 102К Суб'єкт господарювання перспективно припиняє застосовувати пункти 102Є та 102Ж при настанні більш ранньої з таких подій:
- а) коли зміни, яких вимагає реформа еталонної ставки відсотка, вносяться до частки ризику, не встановленої договором, з застосуванням пункту 102Л; або
 - б) коли припиняються відносини хеджування, в яких визначено частку ризику, не встановлену договором.

Додаткові тимчасові винятки, що виникають у зв'язку з реформою еталонної ставки відсотка

Облік хеджування

- 102Л Тією мірою та в той час, коли припиняється застосування вимог пунктів 102Г–102Ж до відносин хеджування (див. пункти 102З–102К), суб'єкт господарювання змінює офіційне призначення таких відносин хеджування, яке було документально визначене раніше, для відображення змін, яких вимагає реформа еталонної ставки відсотка, тобто зміни відповідають вимогам пунктів 5.4.6–5.4.8 МСФЗ 9. У цьому контексті призначення відносин хеджування змінюється лише шляхом внесення однієї або кількох із зазначених нижче змін:
- а) призначення альтернативної еталонної ставки (визначеної або не визначеної в договорі хеджуванням ризиком);
 - б) внесення змін до опису об'єкта хеджування включно з описом призначеної частини грошових потоків або справедливої вартості, що хеджуються;
 - в) внесення змін до опису інструмента хеджування; або
 - г) внесення змін до опису порядку оцінювання суб'єктом господарювання ефективності хеджування.
- 102М У разі виконання цих трьох умов суб'єкт господарювання застосовує також вимогу, встановлену пунктом 102Л(в):
- а) суб'єкт господарювання вносить зміну, якої вимагає реформа еталонної ставки відсотка, з використанням іншого підходу, ніж зміна основи для визначення договірних грошових потоків інструмента хеджування (відповідно до положень пункту 5.4.6 МСФЗ 9);
 - б) визнання первісного інструмента хеджування не припиняється; та
 - в) обраний підхід є економічно еквівалентним зміні основи для визначення договірних грошових потоків первісного інструмента хеджування (відповідно до положень пунктів 5.4.7 та 5.4.8 МСФЗ 9).
- 102Н Застосування вимог, установлених пунктами 102Г–102Ж, може припинитись у різний час. Отже, під час застосування пункту 102Л, від суб'єкта господарювання може вимагатись внесення змін до офіційного призначення своїх відносин хеджування в різний час або неодноразове внесення змін до офіційного призначення відносин хеджування. Суб'єкт господарювання застосовує залежно від ситуації пункти 102С–102Х2 тоді й лише тоді, коли вноситься така зміна в призначення відносин хеджування. З метою врахування будь-яких змін у справедливій вартості об'єкта хеджування чи інструмента хеджування суб'єкт господарювання застосовує також пункт 89 (для хеджування справедливої вартості) або пункт 96 (для хеджування грошових потоків).
- 102О Суб'єкт господарювання змінює відносини хеджування відповідно до вимог пункту 102Л до кінця звітної періоду, в якому до хеджованого ризику, об'єкта хеджування або інструмента хеджування вноситься зміна, якої вимагає реформа еталонної ставки відсотка. Для уникнення сумнівів установлюється, що така зміна у формальному призначенні відносин хеджування не являє собою ні припинення відносин хеджування, ні призначення нових відносин хеджування.
- 102П У разі внесення змін до фінансового активу чи фінансового зобов'язання, призначеного у відносинах хеджування (відповідно до положень пунктів 5.4.6–5.4.8 МСФЗ 39), або до призначення відносин хеджування (відповідно до вимог пункту 102Л) на додачу до тих змін, яких вимагає реформа еталонної ставки відсотка, суб'єкт господарювання спочатку застосовує чинні вимоги цього Стандарту для з'ясування того, чи призводять такі додаткові зміни до припинення обліку хеджування. Якщо додаткові зміни не призводять до припинення обліку хеджування, суб'єкт господарювання вносить зміни до офіційного призначення відносин хеджування відповідно до положень пункту 102Л.

- 102P Пункти 102С–102ХЗ визначають винятки лише з вимог, викладених у цих пунктах. Суб'єкт господарювання застосовує до відносин хеджування, на які безпосередньо вплинула реформа еталонної ставки відсотка, всю решту вимог до обліку хеджування, що передбачені цим Стандартом, включно з кваліфікаційними критеріями, зазначеними в пункті 88.

Облік кваліфікованих відносин хеджування

Оцінювання ретроспективної ефективності

- 102С Для оцінювання ретроспективної ефективності відносин хеджування на накопичувальній основі з застосуванням пункту 88(г) й лише з цією метою суб'єкт господарювання може вирішити скинути до нуля накопичені зміни справедливої вартості об'єкта хеджування та інструмента хеджування під час припинення застосування пункту 102Е відповідно до вимог пункту 102І. Це рішення ухвалюється окремо для кожних відносин хеджування (тобто на основі окремо взятих відносин хеджування).

Хеджування грошових потоків

- 102Т З метою застосування пункту 97 у той момент, коли суб'єкт господарювання вносить зміни до опису об'єкта хеджування відповідно до вимог пункту 102Л(б), вважається, що кумулятивний прибуток або збиток в іншому сукупному доході визначаються на альтернативній еталонній ставці, за якою визначаються хеджовані майбутні грошові потоки.
- 102У У разі припинених відносин хеджування, коли еталонну ставку відсотка, на якій було визначено хеджовані майбутні грошові потоки, змінюють відповідно до вимог реформи еталонної ставки відсотка, з метою застосування пункту 101(в) для з'ясування того, чи очікуються хеджовані майбутні грошові потоки, вважається, що сума, накопичена в іншому сукупному доході для таких відносин хеджування, оснований на альтернативній еталонній ставці, на якій будуть визначені хеджовані майбутні грошові потоки.

Групи об'єктів

- 102Ф Коли суб'єкт господарювання застосовує пункт 102 до груп об'єктів, призначених об'єктами хеджування в хеджуванні справедливої вартості або грошових потоків, суб'єкт господарювання відносить об'єкти хеджування до підгруп на підставі еталонної ставки, що хеджується, та призначає еталонну ставку хеджованим ризиком для кожної підгрупи. Наприклад, у відносинах хеджування, в яких групу об'єктів хеджують на випадок змін в еталонній ставці відсотка відповідно до реформи еталонної ставки відсотка, хеджовані грошові потоки або хеджовану справедливу вартість деяких статей у групі можна було б змінити з прив'язкою до альтернативної еталонної ставки до внесення змін до інших об'єктів у складі групи. У наведеному прикладі, застосовуючи пункт 102Л, суб'єкт господарювання мав би призначити хеджованим ризиком для цієї відповідної підгрупи об'єктів хеджування альтернативну еталонну ставку. Суб'єкт господарювання й надалі призначав би існуючу еталонну ставку відсотка хеджованим ризиком для іншої підгрупи об'єктів хеджування аж до зміни хеджованих грошових потоків чи хеджованої справедливої вартості в прив'язці до альтернативної еталонної ставки або до завершення строку об'єктів і їх заміни на об'єкти хеджування, що прив'язані до альтернативної еталонної ставки.
- 102Х Суб'єкт господарювання окремо оцінює відповідність кожної підгрупи вимогам пунктів 78 і 83 як прийнятного об'єкта хеджування. Якщо будь-яка підгрупа не відповідає вимогам пунктів 78 і 83, суб'єкт господарювання перспективно припиняє облік хеджування для відносин хеджування в цілому. Суб'єкт господарювання також застосовує вимоги пунктів 89 або 96 для врахування неефективності, пов'язаної з відносинами хеджування, в цілому.

Призначення фінансових статей об'єктами хеджування

- 102Х1 Альтернативна еталонна ставка, яку призначено не встановленою договором часткою ризику, що не може бути ідентифікований окремо (див. пункти 81 та К399Д) на дату її призначення, вважається такою, що відповідала цій вимозі станом на таку дату, в тому й лише тому разі, якщо суб'єкт господарювання обґрунтовано очікує того, що альтернативну еталонну ставку можна буде ідентифікувати окремо протягом 24 місяців. Цей період у 24 місяці застосовується до кожної альтернативної еталонної ставки окремо та відраховується з тієї дати, коли суб'єкт господарювання вперше призначив альтернативну еталонну ставку часткою ризику, що не встановлена договором (тобто період у 24 місяці застосовується від ставки до ставки окремо).

- 102X2 Якщо суб'єкт господарювання в подальшому обґрунтовано очікує, що альтернативну еталонну ставку не можна буде ідентифікувати окремо протягом 24 місяців з тієї дати, коли суб'єкт господарювання вперше призначив її часткою ризику, яку не встановлено договором, суб'єкт господарювання припиняє застосування вимоги пункту 102X1 до такої альтернативної еталонної ставки та перспективно припиняє облік хеджування з дати такої переоцінки для всіх відносин хеджування, в яких альтернативну еталонну ставку було призначено компонентом ризику, який не встановлено договором.
- 102X3 На додачу до відносин хеджування, зазначених у пункті 102Л, суб'єкт господарювання застосовує вимоги пунктів 102X1 і 102X2 до нових відносин хеджування, в яких альтернативну еталонну ставку призначено компонентом ризику, який не встановлено договором (див. пункти 81 і К399Д), у тих випадках, коли через реформу еталонної ставки відсотка така частка ризику на дату її призначення не ідентифікується.

Дата набрання чинності та перехід

- 103 Суб'єктові господарювання слід застосовувати цей Стандарт (включаючи зміни, опубліковані у березні 2004 р.) для річних періодів, що починаються 1 січня 2005 р. або пізніше. Дозволяється застосування до цієї дати. Суб'єктові господарювання не слід застосовувати цей Стандарт (включаючи зміни, опубліковані у березні 2004 р.) для річних періодів, що починаються до 1 січня 2005 р., якщо він не застосовує МСБО 32 (опублікований у грудні 2003 р). Якщо суб'єкт господарювання застосовує цей Стандарт до періоду, що починається раніше 1 січня 2005 р., йому слід розкривати інформацію про цей факт.
- 103А [Вилучено]
- 103Б [Вилучено]
- 103В МСБО 1 (переглянутий у 2007 році) вніс зміни до термінології, що використовується у всіх МСФЗ. Крім того, він вніс зміни до пунктів 95 а), 97, 98, 100, 102, 108, та К399Б. Суб'єктові господарювання слід застосовувати ці зміни для річних періодів, що починаються 1 січня 2009 р. або пізніше. Якщо суб'єкт господарювання застосовує МСБО 1 (переглянутий у 2007 році) до періоду, що починається раніше, йому слід застосовувати зазначені зміни для цього періоду.
- 103Г [Вилучено]
- 103Г МСБО 27 (змінений у 2008 році) змінив пункт 102. Суб'єктові господарювання слід застосовувати цю зміну для річних періодів, що починаються 1 липня 2009 р. або пізніше. Якщо суб'єкт господарювання застосовує МСБО 27 (змінений у 2008 році) до періоду, що починається раніше, йому також слід застосовувати для цього періоду зазначену зміну.
- 103Д [Вилучено]
- 103Е Суб'єкт господарювання має застосовувати пункти К399БА, К399Г, К399Д, К3110А та К311КБ заднім числом для річних періодів, що починаються з 1 липня 2009 р. Або пізніше, відповідно до МСБО 8 «Облікова політика, зміни в бухгалтерській оцінці та помилки». Попереднє застосування дозволено. Якщо суб'єкт господарювання застосовує прийнятні об'єкти хеджування (Зміни до МСБО 39) протягом періодів, що починаються до 1 липня 2009 року, він повинен розкрити цей факт.
- 103Е – 103З [Вилучено]
- 103И Документ «Удосконалення МСФЗ», виданий у квітні 2009 року, змінив пункти 2 е), 97, 100. Суб'єкт господарювання застосовує зміни до цих пунктів перспективно до всіх договорів, термін дії яких не завершено, для річних періодів, що починаються 1 січня 2010 року або після цієї дати. Дострокове застосування дозволене. Якщо суб'єкт господарювання застосовує цю зміну достроково, то він розкриває цей факт.
- 103І-103Л [Вилучено]
- 103М МСФЗ 13, виданий у травні 2011 року, змінив пункти 9, 13, 28, 47, 88, К346, К352, К364, К376, К376А, К380, К381 та К396, додав пункт 43А та видалив пункти 48-49, К369-К375, К377-К379 та К382. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни при застосуванні МСФЗ 13.
- 103Н Документ «Інвестиційні суб'єкти господарювання» (зміни до МСФЗ 10, МСФЗ 12 та МСБО 27), виданий у жовтні 2012 року, змінив пункти 2 та 80. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни для річних періодів, що починаються 1 січня 2014 року або після цієї дати. Дострокове застосування документу «Інвестиційні суб'єкти господарювання» дозволене. Якщо суб'єкт господарювання застосовує ці зміни достроково, він також одночасно застосовує всі зміни, що передбачені документом «Інвестиційні суб'єкти господарювання».

- 103О *[Вилучено]*
- 103П МСФЗ 15 “Дохід від договорів з клієнтами”, випущений у травні 2014 року, змінив пункти 2, 9, 43, 47, 55, К32, К34 та К348 та додав пункти 2А, 44А, 55А та К38А–К38В. Суб’єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 15.
- 103Р МСФЗ 9, випущений у липні 2014, змінив пункти 2, 8, 9, 71, 88–90, 96, К395, К3114, К3118 та заголовки К3133 та видалив пункти 1, 4–7, 10–70, 79, 103Б, 103Г, 103Д, 103Є–103З, 103І–103Л, 103О, 105–107А, 108Г–108Д, АЕ1–АЕ93 and АЕ96. Суб’єкт господарювання застосовує ці зміни достроково, якщо це передбачено IFRS 9.
- 103С *[Цей пункт був доданий для суб’єктів господарювання, які не застосовують IFRS 9.]*
- 104 Цей Стандарт слід застосовувати ретроспективно, за винятком випадків, зазначених у пункті 108. Залишок нерозподіленого прибутку на початок періоду за перший поданий попередній період та всі інші порівняльні суми слід коригувати так, ніби цей Стандарт застосовувався завжди, якщо перерахування інформації буде можливим. Якщо перерахування неможливе, суб’єктові господарювання слід розкривати цей факт та зазначати, якою мірою інформацію перераховано.
- 105–107А *[Вилучено]*
- 108 Суб’єктові господарювання не слід коригувати балансову вартість нефінансових активів та нефінансових зобов’язань, щоб виключити прибутки та збитки, пов’язані з хеджуванням грошових потоків, які були включені у балансову вартість до початку того фінансового року, в якому цей Стандарт застосовується вперше. На початку того фінансового періоду, в якому цей Стандарт застосовується вперше, будь-яку суму, визнану поза прибутками або збитками (в іншому сукупному доході або прямо у власному капіталі) для хеджування твердого зобов’язання, яке згідно з цим Стандартом обліковується як хеджування справедливої вартості, слід перекласифікувати як актив або зобов’язання, за винятком хеджування валютного ризику, яке подовжують розглядати як хеджування грошових потоків.
- 108А Суб’єктові господарювання слід застосовувати останнє речення пункту 80 та пункти К399А та К399Б для річних періодів, що починаються 1 січня 2006 р. або пізніше. Заохочується застосування до цієї дати. Якщо суб’єкт господарювання призначив об’єктом хеджування зовнішню прогнозовану операцію, яка
- а) визначена в функціональній валюті суб’єкта господарювання, що укладає операцію;
 - б) приводить до доступності ризику, що впливатиме на консолідований прибуток або збиток (тобто, визначена в валюті, що відрізняється від валюти подання); та
 - в) кваліфікувалася би для обліку хеджування, якби не була визначена у функціональній валюті суб’єкта господарювання, що її укладає,
- він може застосовувати облік хеджування у консолідованих фінансових звітах в період (періоди) до дати застосування останнього речення пункту 80 та пунктів К399А та К399В.
- 108Б Суб’єктові господарювання не потрібно застосовувати пункт К399Б до порівняльної інформації, що стосується періодів до дати застосування останнього речення пункту 80 та пункту К399А.
- 108В Пункти 73 та К38 змінено, а пункт 50А додано документом «Удосконалення МСФЗ», виданим у травні 2008 року. Пункт 80 змінено документом «Удосконалення МСФЗ», виданим у квітні 2009 року. Суб’єкт господарювання застосовує ці зміни для річних періодів, що починаються 1 січня 2009 року або після цієї дати. Дозволяється дострокове застосування всіх змін. Якщо суб’єкт господарювання застосовує ці зміни до більш раннього періоду, то він розкриває цей факт.
- 108Г Документ «*Новація похідних інструментів та продовження обліку хеджування*» (зміни до МСБО 39), виданий у червні 2013 року, змінив пункти 91 та 101 і додав пункт К3113А. Суб’єкт господарювання застосовує ці пункти для річних періодів, що починаються 1 січня 2014 року або після цієї дати. Суб’єкт господарювання застосовує ці зміни ретроспективно відповідно до МСБО 8 «*Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки*». Дозволяється дострокове застосування. Якщо суб’єкт господарювання застосовує ці зміни до більш раннього періоду, то він розкриває цей факт.
- 108Г–108Д *[Видалено]*
- 108Е Виданий у вересні 2019 року документ «*Реформа еталонної ставки відсотка*», що вніс зміни до МСФЗ 9, МСБО 39 та МСФЗ 7, додав пункти 102А–102Й. Суб’єкт господарювання застосовує ці зміни до річних періодів, що починаються з 1 січня 2020 р. або пізніше. Допускається дострокове застосування. Якщо суб’єкт господарювання застосовує ці зміни до більш раннього періоду, він розкриває цей факт. Суб’єкт господарювання застосовує ці зміни ретроспективно до тих відносин хеджування, що існували на початку найбільш звітного періоду, в якому суб’єкт господарювання вперше застосовує зазначені вимоги, або тих, що були призначені пізніше, а також до прибутку або

- збитку, визнаного в іншому сукупному доході, що існував на початок звітного періоду, в якому суб'єкт господарювання вперше застосовує ці зміни.
- 108Є Виданий у серпні 2020 року документ «*Реформа еталонної ставки відсотка — Фаза 2*», що вніс зміни до МСФЗ 9, МСБО 39, МСФЗ 7, МСФЗ 4 та МСФЗ 16, додав пункти 102К–102Х3 і 108Ж–108И, а також вніс зміни до пункту 102І. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни до річних періодів, що починаються з 1 січня 2021 р. або пізніше. Допускається дострокове застосування. Якщо суб'єкт господарювання застосовує ці зміни до більш раннього періоду, він розкриває цей факт. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни ретроспективно згідно з МСБО 8 з винятками, передбаченими пунктами 108Ж–108И.
- 108Ж Суб'єкт господарювання призначає нові відносини хеджування (наприклад описані в пункті 102Х3) лише перспективно (тобто суб'єктові господарювання заборонено призначати нові відносини обліку хеджування в попередніх періодах). Утім, суб'єкт господарювання відновлює припинені відносини хеджування в тому й лише тому разі, якщо виконуються такі умови:
- а) суб'єкт господарювання припинив такі відносини хеджування винятково внаслідок змін, яких вимагала реформа еталонної ставки відсотка, і у суб'єкта господарювання не було б потреби припиняти такі відносини хеджування, якби ці зміни було застосовано в той час;
 - б) на початку звітного періоду, в якому суб'єкт господарювання застосовує ці зміни вперше (дата першого застосування цих змін), ці припинені відносини хеджування відповідають кваліфікаційним критеріям обліку хеджування (після врахування цих змін).
- 108З Якщо, застосовуючи пункт 108Ж, суб'єкт господарювання відновлює припинені відносини хеджування, суб'єкт господарювання вважає згадки про дату першого призначення альтернативної еталонної ставки часткою ризику, яку не встановлено договором, подані в пунктах 102Х1 і 102Х2, згадками про дату першого застосування цих змін (тобто період у 24 місяці для такої альтернативної еталонної ставки, призначеної часткою ризику, яку не встановлено договором, розпочинається з дати першого застосування цих змін).
- 108И Суб'єкт господарювання не зобов'язаний здійснювати перерахунок за попередні періоди для відображення застосування цих змін. Суб'єкт господарювання має право здійснити перерахунок за попередні періоди тоді й лише тоді, коли це є можливим без використання інформації, що стала відома пізніше. Якщо суб'єкт господарювання не здійснює перерахунку за попередні періоди, то суб'єкт господарювання визнає будь-яку різницю між попередньою балансовою вартістю та балансовою вартістю на початок річного звітного періоду, що включає в себе дату першого застосування цих змін, у нерозподіленому прибутку на початок періоду (або, залежно від ситуації, в іншому компоненті власного капіталу) за річний звітний період, що містить у собі дату першого застосування цих змін.

Вилучення інших положень

- 109 Цей Стандарт замінює МСБО 39 «*Фінансові інструменти: визнання та оцінка*», переглянутий у жовтні 2000 р.
- 110 Цей Стандарт та Керівництво із застосування, яке додається, замінюють Керівництво із застосування, опубліковане Комітетом з питань керівництв із застосування МСБО 39, випущене колишнім КМСБО.

Додаток Керівництво із застосування

А

Цей додаток є невіддільною складовою Стандарту.

К31- К393 [Вилучено]

ХЕДЖУВАННЯ (пункти 71-102)

Інструменти хеджування (пункти 72-77)

Кваліфіковані інструменти (пункти 72 та 73)

- К394 Потенційний збиток за опціоном, який продає суб'єкт господарювання, може бути значно більшим за потенційне збільшення вартості пов'язаного з ним об'єкта хеджування. Іншими словами, проданий опціон не є ефективним щодо зменшення доступності об'єкта хеджування ризику прибутку або збитку. Отже, проданий опціон не кваліфікується як інструмент хеджування, доки він не призначений для згортання придбаного опціону, включаючи інтегрований в інший фінансовий інструмент (наприклад, проданий опціон «кол», застосовуваний для хеджування зобов'язання з правом дострокового викупу). Навпаки, придбаний опціон має потенційні прибутки, які дорівнюють збиткам або перевищують їх, а отже, потенційно може зменшити доступність прибутку або збитку змін справедливої вартості або грошових потоків. Відповідно, його можна кваліфікувати як інструмент хеджування.
- К395 Утримувані до погашення інвестиції, обліковувані за амортизованою собівартістю, можна призначити інструментами хеджування для хеджування валютного ризику.
- К396 [Вилучено]
- К397 Інструменти капіталу суб'єкта господарювання не є фінансовими активами або фінансовими зобов'язаннями суб'єкта господарювання, а отже, не можуть призначатися інструментами хеджування.

Об'єкти хеджування (пункти 78-84)

Кваліфіковані об'єкти (пункти 78-80)

- К398 Тверде зобов'язання на придбання при об'єднанні бізнесу не може бути об'єктом хеджування (за винятком валютного ризику), оскільки не можна конкретно ідентифікувати та оцінити інші ризики, що хеджуються. Ці та інші ризики належать до загальних ризиків бізнесу.
- К399 Інвестиція, обліковувана за методом участі в капіталі, не може бути об'єктом хеджування при хеджуванні справедливої вартості, оскільки за методом участі в капіталі визнається частка інвестора в прибутку або збитку асоційованого підприємства, а не зміни справедливої вартості інвестиції. З цієї ж причини інвестиція в консолідоване дочірнє підприємство не може бути об'єктом хеджування при хеджуванні справедливої вартості, оскільки у прибутку чи збитку дочірнього підприємства визнається консолідація, а не зміни справедливої вартості інвестиції. Хеджування чистої інвестиції в закордонне підприємство відрізняється тим, що це хеджування доступності валютному ризику, а не хеджування справедливої вартості змін вартості інвестиції.
- К399А Пункт 80 зазначає, що в консолідованій фінансовій звітності валютний ризик високоїмовірної прогнозованої внутрішньогрупової операції може кваліфікуватися як об'єкт хеджування при хеджуванні грошових потоків, якщо операція визначена в іншій валюті, ніж функціональна валюта суб'єкта господарювання, що укладає цю операцію; валютний ризик впливатиме на консолідований прибуток або збиток. З цією метою суб'єкт господарювання може бути материнським, дочірнім, асоційованим, спільним підприємством чи філіалом. Якщо валютний ризик прогнозованої внутрішньогрупової операції не впливає на консолідований прибуток або збиток, внутрішньогрупова операція не може кваліфікуватися як об'єкт хеджування. Це відбувається у випадку сплати роялті, сплати процента або зарплати управлінському персоналові між членами однієї групи, якщо не має відповідної зовнішньої операції. Однак, якщо валютний ризик прогнозованої внутрішньогрупової операції впливатиме на консолідований прибуток або збиток, внутрішньогрупова операція може

кваліфікуватися як об'єкт хеджування. Прикладом є прогнозовані продажі або придбання запасів між членами однієї групи, якщо це подальший продаж запасів стороні, що є зовнішньою для групи. Подібним чином, прогнозований внутрішньогруповий продаж основних засобів суб'єкт господарювання групи, який їх виробив, суб'єктові господарювання групи, який використовуватиме основні засоби в своїй діяльності, може впливати на консолідований прибуток або збиток. Це може відбуватися, наприклад тому, що основні засоби амортизуватимуться суб'єктом господарювання, що купує, і сума, первісно визнана для основних засобів може змінитися, якщо прогнозована внутрішньогрупова операція визначена в іншій валюті, ніж функціональна валюта суб'єкт господарювання, що купує.

К399Б Якщо хеджування прогнозованої внутрішньогрупової операції кваліфікується для обліку хеджування, будь-який прибуток або збиток, що його визнають прямо у власному капіталі відповідно до пункту 95 а), слід перекласифікувати в прибуток або збиток того самого періоду або тих самих періодів, протягом яких валютний ризик хеджованої операції впливає на консолідований прибуток або збиток.

К399БА Суб'єкт господарювання може призначити всі зміни у грошових потоках або справедливій вартості об'єкта хеджування у відносинах хеджування. Суб'єкт господарювання може також призначити лише зміни у грошових потоках або справедливій вартості об'єкта хеджування вище або нижче визначеної ціни чи іншої змінної (односторонній ризик). Внутрішня вартість придбаного інструменту хеджування опціону (за припущення, що він має такі ж основні умови, що і призначений ризик), але не його часова вартість, відображає односторонній ризик в об'єкті хеджування. Наприклад, суб'єкт господарювання може призначити змінюваність результатів майбутнього грошового потоку внаслідок зростання цін прогнозованого придбання товару. В такій ситуації призначаються лише збитки від грошового потоку внаслідок зростання ціни вище визначеного рівня. Хеджований ризик не включає вартість у часі придбаного опціону, оскільки вартість у часі не є компонентом прогнозованої операції, що впливає на прибуток або збиток (пункт 86 б)).

Призначення фінансових статей об'єктами хеджування (пункти 81 та 81А)

К399В Якщо частину грошових потоків від фінансового активу або фінансового зобов'язання призначають об'єктом хеджування, ця призначена частина повинна бути меншою, ніж сукупні грошові потоки від активу чи зобов'язання. Наприклад, у випадку зобов'язання, ефективна ставка відсотка якого є нижчою ставки пропозицій на лондонському міжбанківському ринку депозитів (LIBOR), суб'єкт господарювання не може призначати а) частину зобов'язання, яка дорівнює основній сумі плюс відсоток за ставкою пропозицій на лондонському міжбанківському ринку депозитів (LIBOR) та б) негативну залишкову частину. Проте суб'єкт господарювання може призначати всі грошові потоки від загально фінансового активу або фінансового зобов'язання об'єктом хеджування і хеджувати їх лише від одного конкретного ризику (наприклад, лише від змін, які відносяться до змін ставки пропозицій на лондонському міжбанківському ринку депозитів (LIBOR)). Наприклад, у випадку фінансового зобов'язання, ефективна ставка відсотка якого становить 100 базисних «пунктів» і є нижчою ставки пропозицій на лондонському міжбанківському ринку депозитів (LIBOR), суб'єкт господарювання може призначити об'єктом хеджування все зобов'язання (тобто основну суму, плюс відсоток за ставкою пропозицій на лондонському міжбанківському ринку депозитів, мінус 100 базисних «пунктів») та хеджувати зміну справедливої вартості або грошові потоки цього загального зобов'язання, які відносяться до змін ставки пропозицій на лондонському міжбанківському ринку депозитів (LIBOR). Суб'єкт господарювання може також обрати інше співвідношення хеджування, ніж одиниця до одиниці, з метою підвищення ефективності хеджування, як зазначено у пункті К3 100.

К399Г Крім того, якщо хеджується фінансовий інструмент із фіксованою ставкою відсотка через деякий час після його ініціювання, а ставки відсотка вже змінилися, то суб'єкт господарювання може призначити частину, що дорівнює орієнтованій ставці, вищій від контрактної ставки і сплаченої за об'єкт. Суб'єкт господарювання може це робити за умови меншої орієнтованої ставки, ніж ефективна ставка відсотка, виходячи із міркування, що суб'єкт господарювання придбав інструмент тоді, коли він уперше призначив об'єкт хеджування. Наприклад, припустимо, що суб'єкт господарювання ініціює фінансовий актив за фіксованою ставкою відсотка сумою 100 ВО, яка є ефективною ставкою відсотка в 6% у той час, коли ставка пропозицій на лондонському міжбанківському ринку депозитів становить 4%. Він починає хеджування цього активу через деякий час, коли ставка пропозицій на лондонському міжбанківському ринку депозитів зросла до 8%, а справедлива вартість активу зменшилася до 90 ВО. Суб'єкт господарювання обчислює, що якби він купив актив на дату призначення його об'єктом хеджування за тогочасною справедливою вартістю у 90 ВО, то реальний дохід становив би 9,5%. Оскільки ставка пропозицій на лондонському міжбанківському ринку депозитів менше цього реального доходу, суб'єкт господарювання може призначити частину ставки пропозицій на лондонському міжбанківському ринку депозитів у 8%, яка частково складається з договірних грошових потоків за процентами, а частково з різниці між поточною справедливою вартістю (тобто, 90 ВО) та сумою, яка підлягає сплаті при погашенні (тобто, 100 ВО).

- К399Г Пункт 81 дозволяє суб'єкту господарювання робити призначення, відмінні від всієї зміни справедливої вартості або змінності грошового потоку фінансового інструменту. Наприклад:
- а) всі грошові потоки фінансового інструменту можуть призначатися для змін грошових потоків або справедливої вартості, що відносяться до деяких (але не всіх) ризиків,
 - або
 - б) деякі (але не всі) грошові потоки фінансового інструменту можуть призначатися для змін грошових потоків або справедливої вартості, які відносяться до всіх або тільки деяких ризиків (тобто «частина» грошових потоків фінансового інструменту може призначатися для змін, які відносяться до всіх або тільки деяких ризиків).
- К399Д Для того, щоб відповідати критеріям обліку хеджування, призначені ризики та частини повинні бути окремо ідентифіковуваними компонентами фінансового інструменту, а зміни грошових потоків або справедливої вартості всього фінансового інструменту, що виникають при змінах у призначених ризиках та частинах, повинні бути достовірно оцінюваними. Наприклад:
- а) для фінансового інструменту з фіксованою ставкою, хеджуваного від змін у справедливій вартості, що пов'язані зі змінами безризикової або базисної ставки відсотка, безризикова або базисна ставка звичайно розглядається як окремо ідентифіковуваний компонент фінансового інструмента та як достовірно оцінювана;
 - б) інфляція не є окремо ідентифікованою та достовірно оцінюваною і не може призначатися як ризик або частина фінансового інструменту, за винятком випадку дотримання вимог пункту в);
 - в) визначена у договорі інфляційна частина грошових потоків визнаної облігації, що пов'язана з інфляцією (припускаючи, що не існує вимоги щодо обліку вбудованого деривативу окремо), є окремо ідентифікованою та достовірно оцінюваною доти, доки інші грошові потоки інструменту не зазнали впливу інфляційної частини.

Призначення нефінансових статей об'єктами хеджування (пункт 82)

- К3100 Зміни ціни складової частини або компонента нефінансового активу чи нефінансового зобов'язання, як правило, не мають передбаченого впливу на ціну об'єкта, який можна окремо оцінити та порівняти із впливом змін ринкових ставок відсотка на ціну облігації. Отже, нефінансовий актив чи нефінансове зобов'язання є об'єктом хеджування лише у сукупності або щодо валютного ризику. Якщо є різниця між умовами інструмента хеджування та об'єкта хеджування (зокрема, хеджування прогнозованого придбання бразильської кави із застосуванням форвардного контракту на придбання колумбійської кави за інших рівних умов), то такі відносини можна кваліфікувати як відносини хеджування, коли задовольняються всі умови, наведені в пункті 88, розраховуючи, що хеджування буде високоефективним. З цією метою сума інструмента хеджування може бути більшою чи меншою, ніж сума об'єкта хеджування, якщо це підвищує ефективність відносин хеджування. Наприклад, можна виконати регресійний аналіз з метою встановлення статистичної взаємозалежності між об'єктом хеджування (наприклад, операція з бразильською кавою) та інструментом хеджування (наприклад, операція з колумбійською кавою). Якщо є статистично обґрунтована взаємозалежність між обома змінними (тобто між цінами на одиницю бразильської кави та колумбійської кави), нахил регресійної кривої можна використати для встановлення співвідношення хеджування, яке максимізує очікувану ефективність. Наприклад, якщо нахил регресійної кривої становить 1,02, співвідношення хеджування, базоване на 0,98 кількості одиниць об'єктів хеджування до 1,00 кількості одиниць інструмента хеджування, максимізує очікувану ефективність. Проте відносини хеджування можуть призвести до неефективності, яка визнається у прибутку чи збитку протягом строку дії відносин хеджування.

Призначення груп статей об'єктами хеджування (пункти 83 та 84)

- К3101 Хеджування загальної чистої позиції (наприклад, із чистою сумою всіх активів з фіксованою ставкою відсотка та зобов'язань з фіксованою ставкою відсотка, що мають подібні строки погашення), а не конкретного об'єкта хеджування не відповідає вимогам до обліку хеджування. Приблизно такого самого впливу обліку хеджування на прибуток або збиток при цьому типі відносин хеджування можна досягти шляхом призначення об'єктом хеджування частини основних статей. Наприклад, якщо банк має активів на 100 ВО і зобов'язань на 90 ВО з ризиками й строками подібного характеру та хеджує частину в 10 ВО на нетто-основі від доступності ризикам, він може призначити 10 ВО цих активів об'єктом хеджування. Таке призначення можна застосовувати, якщо ці активи та зобов'язання є інструментами з фіксованою ставкою відсотка; в цьому випадку воно є хеджуванням справедливої вартості. А коли всі вони є інструментами зі змінною ставкою відсотка - хеджуванням грошових

потоків. Подібно до цього, якщо суб'єкт господарювання має тверде зобов'язання придбати в іноземній валюті 100 ВО та тверде зобов'язання продати в іноземній валюті 90 ВО, він може хеджувати чисту суму 10 ВО шляхом придбання похідного інструмента та призначення його інструментом хеджування, пов'язаним з 10 ВО за твердим зобов'язанням придбати 100 ВО.

Облік хеджування (пункти 85-102)

- K3102 Прикладом хеджування справедливої вартості є хеджування доступності змінам справедливої вартості боргового інструмента з фіксованою ставкою відсотка внаслідок змін ставок відсотка. Таке хеджування може здійснювати емітент або утримувач.
- K3103 Прикладом хеджування грошових потоків є застосування «свопу» для заміни боргового інструмента з плаваючою ставкою відсотка борговим інструментом з фіксованою ставкою відсотка (тобто хеджування майбутньої операції, в якій майбутні грошові потоки, що хеджуються, є майбутніми процентними платежами).
- K3104 Хеджування твердого зобов'язання (наприклад, хеджування зміни цін на паливо, пов'язаної з невизнаним договірним зобов'язанням електроенергетичної компанії придбати паливо за фіксованою ціною) є хеджуванням доступності змінам справедливої вартості. Відповідно, таке хеджування є хеджуванням справедливої вартості. Проте згідно з пунктом 87, хеджування валютного ризику твердого зобов'язання в інших випадках можна обліковувати як хеджування грошових потоків.

Оцінювання ефективності хеджування

- K3105 Хеджування вважають високоефективним в разі виконання таких вимог:
- на початку строку і протягом подальших періодів очікується, що хеджування буде високоефективним у досягненні змін справедливої вартості, що згортаються, або грошових потоків, котрі відносяться до хеджованого ризику протягом періоду, для якого призначено хеджування. Таке очікування можна довести різними способами, застосовуючи порівняння минулих змін справедливої вартості або грошових потоків об'єкта хеджування, включених до хеджованого ризику, з минулими змінами справедливої вартості або грошових потоків інструмента хеджування. Підтвердженням цьому може бути наявність сильної статистичної кореляції між справедливою вартістю та грошовими потоками об'єкта хеджування і такими ж характеристиками інструмента хеджування. Суб'єкт господарювання може обрати інше співвідношення хеджування, ніж одиниця до одиниці, з метою підвищення ефективності хеджування, як наведено в пункті K3100;
 - фактичні результати хеджування перебувають у межах 80-125 відсотків. Наприклад, якщо фактичні результати такі, що збиток від інструмента хеджування дорівнює 120 ВО і прибуток за грошовим інструментом дорівнює 100 ВО, згорання можна оцінити на $120 / 100$, що становить 120 відсотків, або на $100 / 120$, що дорівнює 83 відсоткам припускаючи, що хеджування відповідає вимогам пункту а), суб'єкт господарювання дійде висновку, що хеджування є високоефективним.
- K3106 Ефективність оцінюють з часу складання суб'єктом господарювання річних або проміжних фінансових звітів.
- K3107 Цей Стандарт не визначає єдиний метод оцінювання ефективності хеджування. Метод, який суб'єкт господарювання обирає для оцінювання ефективності хеджування, залежить від його стратегії управління ризиком. Наприклад, якщо стратегія управління ризиком суб'єкта господарювання полягає в періодичному коригуванні суми інструмента хеджування для відображення змін у позиції хеджування, то суб'єктові господарювання потрібно довести, що за очікуванням, хеджування буде високоефективним лише протягом періоду, коли суму інструмента хеджування не треба буде коригувати. У деяких випадках суб'єкт господарювання приймає різні методи для різних типів хеджування. Документація суб'єкта господарювання про його стратегію хеджування включатиме методи оцінювання ефективності. Описуючи ці методи, розраховують, чи буде оцінка включати весь прибуток або збиток від інструмента хеджування, чи вартість у часі інструмента вилучатимуть.
- K3107A Якщо суб'єкт господарювання хеджує менше 100 відсотків доступності ризику статті (наприклад, 85 відсотків) він визначатиме об'єкт хеджування як такий, що має доступність ризику у 85 відсотків і оцінюватиме неефективність, виходячи із змін цієї визначеної доступності ризику у 85 відсотків. Проте при хеджуванні доступності, визначеної у 85 відсотків, суб'єкт господарювання може використати інше співвідношення хеджування, ніж одиниця до одиниці, з метою вдосконалення ефективності хеджування, як зазначено в пункті K3 100.
- K3108 Якщо основні умови інструмента хеджування, актив чи зобов'язання хеджування, тверде зобов'язання

або високо ймовірна прогнозована операція хеджування є однаковими, то зміни справедливої вартості й грошових потоків, зумовлені ризиком, можуть згортатися повністю, як під час укладання хеджування, так і після нього. Наприклад, імовірно, що процентний своп буде ефективним хеджуванням тоді, коли умовна та основна суми, строк, дати переоцінки, дати отримання та сплати процентів й основної суми, а також основа оцінки ставок відсотка є однаковими для інструмента хеджування та об'єкта хеджування. Крім того, можливо, що хеджування високо ймовірного прогнозованого придбання товарів із форвардним контрактом буде високоефективним, якщо:

- а) форвардний контракт укладено на придбання однакової кількості тих самих товарів, у той же час і в тому самому місці, що й хеджоване прогнозоване придбання;
- б) справедлива вартість форвардного контракту спочатку дорівнює нулю;
- в) зміна дисконту чи премії за форвардним контрактом виключається з оцінки ефективності і включається прямо до прибутку чи збитку або зміна очікуваних грошових потоків за високо ймовірною прогнозованою операцією базується на форвардній ціні на товари.

- K3109 Інструмент хеджування інколи згортає лише частину хеджованого ризику. Наприклад, хеджування не буде повністю ефективним, якщо інструмент хеджування та об'єкт хеджування, визначені в різних валютах, є незмінними. Крім того, хеджування процентного ризику із застосуванням похідного інструмента не буде повністю ефективним, якщо частина зміни справедливої вартості похідного інструмента зумовлена кредитним ризиком зустрічної сторони.
- K3110 Хеджування (щоб відповідати вимогам обліку хеджування) має бути пов'язаним з конкретним ідентифікованим і визначеним ризиком, а не просто загальними ризиками бізнесу, воно також має впливати на прибуток або збиток. Хеджування ризику застарівання матеріального активу або ризику експропріації власності урядом не відповідає критеріям обліку хеджування; ефективність неможливо оцінити, оскільки такі ризики не оцінюються достовірно.
- K3110А Пункт 74 а) дозволяє суб'єкту господарювання відокремлювати внутрішню вартість та часову вартість договору про опціон та призначати інструментом хеджування тільки зміну внутрішньої вартості договору про опціон. Таке призначення може вести до відносин хеджування, які є досконало ефективними для досягнення змін щодо згортання грошових потоків, що стосуються хеджованого одностороннього ризику за прогнозованою операцією, якщо основні умови прогнозованої операції та інструменту хеджування є однаковими.
- K3110Б Якщо суб'єкт господарювання призначає повністю весь придбаний опціон інструментом хеджування одностороннього ризику, що виникає при прогнозованій операції, відносини хеджування не будуть досконало ефективними. Це пояснюється тим, що премія, яка сплачується за опціон, включає часову вартість і, як зазначено у пункті К399БА, призначений односторонній ризик не включає часову вартість опціону. Відтак у цій ситуації не відбудеться згортання між грошовими потоками, які відносяться до часової вартості премії за опціон, яка сплачується, та призначеним хеджованим ризиком.
- K3111 У випадку процентного ризику ефективність хеджування можна оцінити шляхом складання графіка дат погашення фінансових активів та фінансових зобов'язань, який показує абсолютну доступність відсоткового ризику протягом кожного періоду. Але це відбувається за умови, що абсолютна доступність пов'язана з конкретним активом чи зобов'язанням (або конкретною групою активів чи зобов'язань, їхньою конкретною частиною), що спричиняє абсолютну доступність, і ефективність хеджування оцінюється вже відносно такого активу або зобов'язання.
- K3112 Оцінюючи ефективність хеджування, суб'єкт господарювання, як правило, розглядає вартість грошей у часі. Необов'язково, щоб фіксована ставка відсотка за об'єктом хеджування відповідала фіксованій ставці за свопом, призначеним як хеджування справедливої вартості. Змінна ставка відсотка за активом чи зобов'язанням, що приносять процентний дохід, не повинна бути такою самою, що й змінна ставка відсотка за свопом, визначеним як хеджування грошових потоків. Справедливу вартість свопу визначають чистими розрахунками за ним. Фіксована та змінна ставки відсотка за свопом можуть змінюватися, не впливаючи на погашення на нетто-основі, якщо обидві змінюються на однакову величину.
- K3113 Якщо суб'єкт господарювання не дотримується критеріїв ефективності хеджування, то в такому випадку суб'єкт господарювання припиняє облік хеджування, починаючи від останньої дати підтвердження відповідності критеріям ефективності хеджування. Проте, якщо суб'єкт господарювання ідентифікує подію або зміну обставин, що спричиняють невідповідність хеджування критеріям ефективності, і доводить, що хеджування було ефективним до цієї події та зміни обставин, то суб'єкт господарювання припиняє визнання обліку хеджування, починаючи з дати події або зміни обставин.

К3113А З метою уникнення сумнівів, ефект заміщення початкового контрагента кліринговим контрагентом та пов'язаних з цим змін, як описано у пунктах 91 а) ii) та 101 а) ii), відображається у оцінці інструменту хеджування і, як наслідок, у визначенні ефективності хеджування та оцінці ефективності хеджування.

Облік хеджування справедливої вартості відсоткового ризику щодо хеджування портфеля

К3114 Для хеджування справедливої вартості відсоткового ризику, пов'язаного з портфелем фінансових активів або фінансових зобов'язань, суб'єкт господарювання виконуватиме вимоги цього Стандарту, якщо він дотримуватиметься методів, наведених в а) - ж) та пунктах К3115-К3132 далі:

- а) суб'єкт господарювання ідентифікує портфель статей, процентний ризик яких він бажає хеджувати, як частину процесу управління ризиками. Портфель може складатися лише з активів, зобов'язань або поєднувати їх разом. Суб'єкт господарювання може ідентифікувати два чи кілька портфелів (наприклад, суб'єкт господарювання може об'єднати доступні для продажу активи в окремий портфель), у цьому випадку він застосовує наведені далі керівництва до кожного портфеля окремо;
- б) суб'єкт господарювання аналізує портфель за періодами переоцінки, виходячи з очікуваних, а не визначених контрактом дат переоцінки. Аналіз за періодами переоцінки можна проводити різними способами, включаючи складання графіку грошових потоків за періодами їхнього надходження або складання графіку дат погашення умовних основних сум на всі періоди до очікуваної дати переоцінки;
- в) на основі цього аналізу суб'єкт господарювання приймає рішення щодо суми, яку він бажає хеджувати. Суб'єкт господарювання призначає об'єктом хеджування суму активів чи зобов'язань (але не чисту суму) з ідентифікованого портфеля, що дорівнює сумі, яку він хоче призначити хеджованою. Ця сума визначає також оцінку відсотка, яка застосовується для перевірки ефективності відповідно до пункту К3 126 б);
- г) суб'єкт господарювання призначає процентний ризик, який він хеджує. Цей ризик може бути частиною відсоткового ризику кожної зі статей у позиції хеджування, наприклад, орієнтовна ставка відсотка (наприклад, ставка пропозицій на лондонському міжбанківському ринку депозитів (LIBOR));
- г) суб'єкт господарювання призначає один або кілька інструментів хеджування на кожний період часу переоцінки;
- д) застосовуючи призначення, зроблені у в) - г) вище, суб'єкт господарювання оцінює на початку та у наступних періодах, чи буде, за очікуванням, хеджування високоефективним протягом періоду, на який призначено хеджування;
- е) періодично суб'єкт господарювання оцінює зміну справедливої вартості об'єкта хеджування (призначеного у в)), яка відноситься до хеджованого ризику (призначеного в г)), на основі очікуваних дат переоцінки, визначених у б). Якщо фактично визначено, що хеджування було високоефективним, коли його оцінювали із застосуванням документованого методу оцінювання ефективності суб'єкта господарювання, то суб'єкт господарювання визнає зміну справедливої вартості об'єкта хеджування як прибуток або збиток у прибутку чи збитку та в одному з двох рядків звіту про фінансовий стан, як зазначено в пункті 89А. Зміну справедливої вартості не треба розподіляти на окремі активи або зобов'язання;
- е) суб'єкт господарювання оцінює зміну справедливої вартості інструмента (інструментів) хеджування (призначених у г)) та визнає її як прибуток чи збиток у прибутку чи збитку. Справедлива вартість інструмента (інструментів) хеджування визнається як актив або зобов'язання у звіті про фінансовий стан;
- ж) неефективність² визнаватиметься у прибутку чи збитку як різниця між зміною справедливої вартості, зазначеною в е) та зазначеною в е).

К3115 Далі цей підхід наведено докладніше. Його можна застосовувати лише до хеджування справедливої вартості відсоткового ризику, пов'язаного з портфелем фінансових активів або фінансових зобов'язань.

К3116 Портфель, ідентифікований у пункті К3114 а), може містити активи та зобов'язання. В інших випадках він може бути портфелем, що складається або лише з активів, або лише із зобов'язань. Портфель використовують для визначення суми активів або зобов'язань, яку суб'єкт господарювання бажає

²Однакові міркування щодо суттєвості застосовуються у такому самому контексті, як і для всіх МСФЗ.

хеджувати. Проте сам портфель не призначається об'єктом хеджування.

- K3117 Застосовуючи пункт КЗ 114 б), суб'єкт господарювання визначає очікувану дату переоцінки статті як таку, що відбувається раніше із двох дат: коли очікується, що стаття буде погашеною, або коли очікується, що вона буде переоцінена до ринкових ставок. Очікувані дати переоцінки попередньо оцінюються на початку хеджування та протягом строку хеджування, виходячи з минулого досвіду та іншої доступної інформації, включаючи інформацію та очікування стосовно ставок за дострокове погашення, ставок відсотка та взаємодії між ними. Суб'єкти господарювання, які не мають напрацьованого досвіду або мають недостатній досвід, використовують досвід однорідної за складом групи для порівнювальних груп фінансових інструментів. Ці попередні оцінки періодично переглядають та оновлюють, виходячи з досвіду. У випадку статті із фіксованою ставкою відсотка, яка підлягає достроковому погашенню, очікуваною датою переоцінки є дата, коли відбудеться її дострокове погашення, якщо її не переоцінюють до ринкових ставок раніше цієї дати. Для групи подібних статей аналіз за періодами, заснований на очікуваних датах переоцінки, може набувати форми розподілу відсотка групи (а не окремих статей) на кожний період. Суб'єкт господарювання може застосовувати інші методології з метою такого розподілу. Наприклад, він може застосовувати мультиплікатор ставок дострокового погашення для розподілу позик, що амортизуються, на періоди, базовані на очікуваних датах переоцінки. Проте методологія для такого розподілу повинна відповідати методам та цілям управління ризиками суб'єкта господарювання.
- K3118 Як приклад призначення, наведеного в пункті КЗ114 в), - якщо в певний період переоцінки суб'єкт господарювання попередньо оцінює, що він має активи з фіксованою ставкою відсотка сумою 100 ВО та зобов'язання з фіксованою ставкою відсотка сумою 80 ВО і вирішує хеджувати всю чисту позицію сумою 20 ВО, він призначає об'єктом хеджування активи сумою 20 ВО (частину активів)³. Призначення відображається як «сума валюти» (наприклад, сума доларів, євро, фунтів чи рендів), а не як окремі активи. Звідси випливає, що всі активи (або зобов'язання), від яких походить сума хеджування - тобто, всі активи сумою 100 ВО у наведеному вище прикладі - мають бути:
- а) статтями, справедлива вартість яких змінюється у відповідь на зміни ставки відсотка, що хеджується;
 - б) статтями, які можна кваліфікувати для обліку хеджування справедливої вартості, якщо вони були призначені хеджованими окремо. Зокрема, оскільки МСФЗ 13⁴ встановлює, що справедлива вартість фінансового зобов'язання з характеристикою «до запитання» (такі як депозити до запитання та деякі типи строкових депозитів) не менша, ніж сума, що сплачується до запитання, дисконтується від першої дати, коли суму можна вимагати сплатити, то таку статтю не можна кваліфікувати для обліку хеджування справедливої вартості протягом будь-якого періоду часу, що є за межами найкоротшого періоду, в якому утримувач може вимагати платежу. У наведеному вище прикладі позиція хеджування є сумою активів. Отже, такі зобов'язання не є частиною призначеного об'єкта хеджування, але використовуються суб'єктом господарювання для визначення суми активу, яку він призначає хеджованою. Якщо позиція суб'єкта господарювання, яку він бажає хеджувати, була сумою зобов'язань, то суму, що відображає призначений об'єкт хеджування, слід визначати із зобов'язань з фіксованою ставкою відсотка (крім зобов'язань, погашення яких можуть вимагати від суб'єкта господарювання у періоді, що відбувається раніше), а оцінку відсотка, застосовану для оцінювання ефективності хеджування відповідно до пункту КЗ126 б), обчислювати як відсоток від цих інших зобов'язань. Наприклад, припустимо, що суб'єкт господарювання попередньо оцінює, що у певному періоді переоцінки він має зобов'язання з фіксованою ставкою відсотка сумою 100 ВО, яка складається з 40 ВО депозитів до запитання та 60 ВО зобов'язань без характеристики «до запитання», а також активів з фіксованою ставкою відсотка сумою 70 ВО. Якщо суб'єкт господарювання вирішує хеджувати всю чисту позицію в 30 ВО, він призначає об'єктом хеджування зобов'язання сумою 30 ВО або 50 відсотків⁵ зобов'язань без характеристики «до запитання».
- K3119 Суб'єкт господарювання дотримується також інших вимог призначення та документування, наведених у пункті 88 а). Для портфельного хеджування відсоткового ризику це призначення та документування визначають політику суб'єкта господарювання щодо всіх змінних, які використовуються для ідентифікації суми, що хеджується. Спосіб оцінювання ефективності включає таке:
- а) які активи та зобов'язання слід включати до портфельного хеджування і основу, яку слід використовувати для виключення їх із портфеля;

³Стандарт дозволяє суб'єктові господарювання призначати будь-яку суму доступних кваліфікованих активів або зобов'язань (у цьому прикладі - будь-яку суму активів від 0 ВО до 100 ВО).

⁴Див. пункт 49.

⁵ $30 \text{ ВО} / (100 \text{ ВО} - 40 \text{ ВО}) = 50 \text{ відсотків}$.

- б) як суб'єкт господарювання попередньо оцінює дати переоцінки, включаючи те, які припущення про ставки відсотка лежать в основі попередніх оцінок штрафних ставок за дострокове погашення, та основу змінювання цих попередніх оцінок. Однаковий метод застосовується як для первісних оцінок, коли актив або зобов'язання включаються до хеджованого портфеля, так і для пізнішого перегляду цих попередніх оцінок;
- в) кількість та тривалість періодів переоцінки;
- г) як часто суб'єкт господарювання перевірятиме ефективність та який з двох методів, наведених у пункті К3126, використовуватиме;
- г) методологію, застосовану суб'єктом господарювання для визначення суми активів або зобов'язань, призначених об'єктом хеджування, та, відповідно, оцінку відсотка, застосовану, коли суб'єкт господарювання перевіряє ефективність із використанням методу, описаного в пункті К3126 б);
- д) коли суб'єкт господарювання перевіряє ефективність із застосуванням методу, описаного в пункті К3126 б), незалежно від того, чи перевірятиме суб'єкт господарювання ефективність для кожного періоду переоцінки окремо або для всіх періодів у сукупності, або із використанням їх деякого поєднання.

Політики, встановлені при призначенні та документуванні відносин хеджування, мають відповідати процедурам та цілям суб'єкта господарювання з управління ризиками. Політики не можна змінювати довільно. Їх слід обґрунтовувати, виходячи із зміни ринкових умов та інших чинників, і вони мають базуватися на процедурах та цілях суб'єкта господарювання з управління ризиками та узгоджуватися з ними.

- К3120 Інструмент хеджування, згадуваний у пункті К3114 г), може бути одним похідним інструментом або портфелем похідних інструментів, які доступні хеджованому відсотковому ризику, призначеному в пункті К3114 г) (наприклад, портфель процентних свопів, усі з яких доступні ризику змін ставки пропозицій на лондонському міжбанківському ринку депозитів (LIBOR)). Такий портфель похідних інструментів може містити позиції ризику, що згортаються. Проте він може не містити продані опціони або чисті продані опціони, оскільки Стандарт⁶ не дозволяє призначати такі опціони інструментами хеджування (за винятком, якщо проданий опціон призначається для згортання з придбаним опціоном). Якщо інструмент хеджування хеджує суму, призначену в пункті К3 114 в) на період, більше одного періоду переоцінки, його розподілять на всі періоди, які він хеджує. Проте весь інструмент хеджування слід розподіляти на такі періоди переоцінки, оскільки Стандарт⁷ не дозволяє призначати відносини хеджування лише на частину періоду, протягом якого інструмент хеджування залишається в обігу.
- К3121 Якщо суб'єкт господарювання оцінює зміну справедливої вартості статті, що підлягає достроковому погашенню відповідно до пункту К3114 е), то зміна ставок відсотка впливає на справедливую вартість статті, що підлягає достроковому погашенню, двома способами: вона впливає на справедливую вартість договірних грошових потоків і на справедливую вартість опціону на дострокове погашення, який міститься в статті, що підлягає достроковому погашенню. Пункт 81 Стандарту дозволяє суб'єктові господарювання призначати об'єктом хеджування частину фінансового активу або фінансового зобов'язання, що мають спільну доступність ризику, якщо можна оцінити ефективність. Щодо статей, що підлягають достроковому погашенню, то пункт 81А дозволяє досягти цього шляхом призначення об'єкта хеджування з огляду на зміну справедливої вартості, зумовлену змінами призначеної ставки відсотка на основі *очікуваних*, а не *встановлених за контрактом* дат переоцінки. Проте вплив, який зміни хеджованої ставки відсотка мають на ці очікувані ціни переоцінки, слід включати, визначаючи зміни справедливої вартості об'єкта хеджування. Отже, якщо очікувані дати переоцінки переглядаються (наприклад, для відображення змін очікуваних сум дострокового погашення), або якщо фактичні дати переоцінки відрізняються від очікуваних дат, виникне неефективність, як наведено в пункті К3126. Навпаки, зміни очікуваних дат переоцінки, які: а) очевидно спричинені чинниками іншими, ніж зміни хеджованої ставки відсотка; б) не корелюють із змінами хеджованої ставки відсотка; в) можна достовірно відокремити від змін, які розподіляються на хеджовану ставку

⁶Див. пунктпункти 77 та К394.

⁷Див. пункт 75.

відсотка (наприклад, зміни штрафних ставок за дострокове погашення, які безсумнівно спричинені зміною демографічних чинників або податкового регулювання, а не змінами ставки відсотка), виключаються при визначенні зміни справедливої вартості об'єкта хеджування, оскільки вони не розподіляються на хеджований ризик. Якщо є невпевненість щодо чинника, який спричиняє зміну очікуваних дат переоцінки, або суб'єкт господарювання не в змозі відокремити достовірно зміни, що виникають від хеджованої ставки відсотка, від змін, що виникають від інших чинників, тоді припускається, що зміна виникає внаслідок змін хеджованої ставки відсотка.

K3122 Стандарт не встановлює методи, що застосовуються для визначення суми, зазначеної в пункті K3114 є), а саме, зміни справедливої вартості об'єкта хеджування, яка розподіляється на хеджований ризик. Якщо для такого оцінювання застосовуються статистичні чи інші методи попереднього оцінювання, то управлінському персоналові слід очікувати результат, який достатньо наближається до результату, що його отримали би від оцінювання всіх окремих активів або зобов'язань, що складають об'єкт хеджування. Недоречно припускати, що зміни справедливої вартості об'єкта хеджування дорівнюють змінам вартості інструмента хеджування.

K3123 Пункт 89А вимагає, відображати зміну вартості об'єкта хеджування в окремому рядку в активах, якщо на певний період переоцінки він є активом. Отже, якщо об'єкт хеджування на певний період переоцінки є зобов'язанням, то зміна його вартості відображається в окремому рядку в межах зобов'язань. Це ті окремі рядки, що наводяться в пункті K3114 є). Конкретний розподіл на окремі активи (або зобов'язання) не потрібний.

K3124 Пункт K3114 ж) зазначає, що неефективність виникає тією мірою, якою зміна справедливої вартості об'єкта хеджування, яка відноситься до хеджованого ризику, відрізняється від змін справедливої вартості похідного інструмента хеджування. Така різниця може виникати з кількох причин, включаючи:

- а) фактичні дати переоцінки відрізняються від очікуваних або очікувані дати переоцінки переглядаються;
- б) корисність статей у хеджованому портфелі зменшується або їх визнання припиняється;
- в) дати платежів за інструмент хеджування та об'єкт хеджування різні;
- г) інші причини (наприклад, якщо кілька об'єктів хеджування приносять процентний дохід за ставкою, нижче орієнтовної ставки, для якої вони призначені такими, що хеджуються, та неефективність, що виникає внаслідок цього, не є настільки великою, що портфель у цілому перестає кваліфікуватися для обліку хеджування).

Таку неефективність⁸ слід ідентифікувати та визнавати у прибутку чи збитку.

K3125 Як правило, ефективність хеджування підвищуватиметься:

- а) якщо суб'єкт господарювання складає графік дат погашення статей з різними характеристиками дострокового погашення так, що враховує різниці в характеристиках дострокового погашення;
- б) якщо кількість статей у портфелі більша. Якщо портфель містить лише кілька статей, імовірно є відносно висока неефективність, якщо одна зі статей достроково погашається раніше чи пізніше, ніж очікувалося. Навпаки, якщо в портфелі багато статей, можна точніше прогнозувати характеристику дострокового погашення;
- в) якщо застосовані періоди переоцінки є коротшими (наприклад, періоди переоцінки в 1 місяць порівняно з 3 місяцями). Коротші періоди переоцінки зменшують вплив будь-якої невідповідності між датами переоцінки та платежу (в межах періоду переоцінки) об'єкта хеджування та такими ж датами інструмента хеджування;
- г) збільшується частота, з якою коригують суму інструмента хеджування для відображення змін об'єкта хеджування (наприклад, унаслідок змін очікувань щодо дострокового погашення).

K3126 Суб'єкт господарювання періодично перевіряє ефективність. Якщо попередні оцінки дат переоцінки змінюються у період від однієї дати, коли суб'єкт господарювання оцінює ефективність, до наступної, то він обчислюватиме суму ефективності:

- а) як різницю між зміною справедливої вартості інструмента хеджування (див. пункт K3114 є)) та зміною вартості всього об'єкта хеджування, яка розподіляється на зміни хеджованої ставки відсотка (включаючи вплив, який зміни хеджованої ставки відсотка мають на

⁸Однакові міркування щодо суттєвості застосовуються у такому самому контексті, як у всіх МСФЗ.

справедливу вартість будь-якого вбудованого опціону на дострокове погашення)

або

б) застосовуючи наведене далі наближення. Суб'єкт господарювання:

- i) обчислює відсоток активів (або зобов'язань) у кожному періоді переоцінки, що його хеджували, на основі попередньо оцінених дат переоцінки, на останню дату, коли він перевіряв ефективність;
- ii) застосовує цей відсоток до своєї переглянутої попередньої оцінки суми в такому періоді переоцінки, щоб обчислити суму об'єкта хеджування, оснований на його переглянутій попередній оцінці;
- iii) обчислює зміну справедливої вартості своєї переглянутої попередньої оцінки об'єкта хеджування, яка розподіляється на хеджований ризик, та відображає його так, як зазначено у пункті K3114 е);
- iv) визнає неефективність, яка дорівнює різниці між сумою, визначеною в iii), та зміною справедливої вартості інструмента хеджування (див. пункт K3114 є)).

K3127 Оцінюючи ефективність, суб'єкт господарювання розрізняє перегляд попередньо оцінених дат переоцінки існуючих активів (або зобов'язань) та ініціювання нових активів (або зобов'язань), причому лише останні приводять до неефективності. Перегляди попередньо оцінених дат переоцінки (крім тих, що виключені відповідно до пункту K3121), включаючи будь-який перерозподіл існуючих статей між періодами, включаються під час перегляду попередньо оціненої суми у періоді відповідно до пункту K3126 б) ii), а отже, під час оцінювання ефективності. Після визнання неефективності, як зазначено вище, суб'єкт господарювання встановлює нову попередню оцінку всіх активів (або зобов'язань) у кожному періоді переоцінки, включаючи нові активи (або зобов'язання), що їх ініціювали від часу останньої перевірки ефективності, та призначає нову суму об'єктом хеджування та новий відсоток як відсоток хеджування. Методи, наведені в пункті K3126 б), потім повторно застосовують на наступну дату перевірки ефективності.

K3128 Визнання статей, які первісно були в графіку на період переоцінки, можна припиняти внаслідок дострокового погашення раніше очікуваного строку або списань, спричинених зменшенням корисності чи продажем. Якщо це відбувається, то суму зміни справедливої вартості, включену в окремий рядок, про який ідеться в пункті K3114 е), що пов'язана зі статтею, визнання якої припинено, слід виключати зі звіту про фінансовий стан та включати у прибуток чи збиток, що виникає від припинення визнання статті. З цією метою треба знати період (періоди) переоцінки, на які за графіком припадала стаття, визнання якої припинилося, оскільки він визначає період (періоди) переоцінки, з яких її слід вилучити, а отже суму, яку слід вилучити з окремого рядку, зазначеного у пункті K3114 е). Коли визнання статті припиняється і якщо можна визначити, в який період її було включено, її виключають із цього періоду. Якщо ні, її вилучають з найпершого періоду, якщо припинення визнання було наслідком дострокового погашення вищого, ніж очікуване, або розподіляють на систематичній та раціональній основі на всі періоди, що містили статтю, визнання якої припинилося, якщо статтю продано чи її корисність зменшилася.

K3129 Крім того, будь-яка сума, пов'язана з конкретним періодом, визнання якої не припинилося, коли період закінчується, визнають у прибутку чи збитку на той час (див. пункт 89А). Наприклад, припустимо, що суб'єкт господарювання складає графік статей на три періоди переоцінки. При попередньому перепризначенні зміною справедливої вартості, відображеною в окремому рядку звіту про фінансовий стан, був актив у 25 ВО. Ця сума відображає суми, що відносяться до періодів 1, 2 та 3 у розмірі, відповідно, 7 ВО, 8 ВО та 10 ВО. Під час наступного перепризначення активи, що відносяться до періоду 1, були реалізовані або перенесені у графік на інші періоди. Отже, 7 ВО припиняють визнавати в звіті про фінансовий стан та визнають у прибутку чи збитку. Тепер 8 ВО та 10 ВО відносяться, відповідно, до періодів 1 та 2. Потім (за потреби) коригують ці періоди, що залишилися, на зміни справедливої вартості, як описано в пункті K3114 е).

K3130 Як пояснення вимог попередніх двох пунктів, припустимо, що суб'єкт господарювання складав графік активів, розподіляючи відсоток портфеля на кожний період переоцінки. Припустимо також, що заплановано 100 ВО на кожний з перших двох періодів. Коли закінчується строк періоду переоцінки, активи сумою 110 ВО припиняють визнавати внаслідок очікуваного та неочікуваного дострокового погашення. У цьому випадку всю суму, що містилися в окремому рядку, зазначеному в пункті K3114 е), і яка пов'язана з першим періодом, виключають із звіту про фінансовий стан плюс 10 відсотків суми, яка пов'язана з другим періодом.

K3 131 Якщо суму хеджування протягом періоду часу переоцінки зменшують без припинення визнання пов'язаних з нею активів (або зобов'язань), суму, включену в окремий рядок, зазначений у пункті K3114 е), і пов'язану із зменшенням, слід амортизувати відповідно до пункту 92.

- K3132 Суб'єкт господарювання може бажати застосовувати підхід, установлений у пунктах K3114-K3131 до портфельного хеджування, яке раніше обліковували як хеджування грошових потоків відповідно до МСБО 39. Такий суб'єкт господарювання відмовиться від попереднього призначення хеджування грошових потоків відповідно до пункту 101 г) та застосовуватиме вимоги, зазначені в цьому пункті. Він також перепризначить хеджування як хеджування справедливої вартості та застосовуватиме перспективно підхід, установлений у пунктах K3114-K3131, до подальших облікових періодів.

Перехідні положення (пункти 103-108В)

- K3133 Суб'єкт господарювання міг призначити прогнозовану внутрішню групову операцію об'єктом хеджування на початку річного періоду, що починається 1 січня 2005 р. або пізніше (чи, з метою перерахунку порівняльної інформації, початку порівняльного періоду раніше цієї дати), при хеджуванні, яке кваліфікувалося би для обліку хеджування відповідно до цього Стандарту (із змінами внаслідок останнього речення в пункті 80). Такий суб'єкт господарювання може використовувати це призначення для застосування обліку хеджування в консолідованих фінансових звітах з початку річного періоду, що починається 1 січня 2005 р. або пізніше (або з початку порівняльного періоду раніше цієї дати). Такому суб'єктові господарювання слід також застосовувати пункти K399А та K399Б з початку річного періоду, що починається 1 січня 2005 р. або пізніше. Проте, відповідно до пункту 108Б, йому не потрібно застосовувати пункт K399Б до порівняльної інформації за періоди, що відбулися раніше.